

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та адміністрування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до дипломної роботи

магістр

(освітній рівень)

на тему: **Роль громадських організацій в розвитку громадянського суспільства, на прикладі ГО «Десантно-козацький рій» (м.Тернопіль, вул. Польова, буд. 5, кв.1)**

Виконав: студент 6 курсу, групи БАмз-61
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

_____ Мосейко Ю.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник _____ Рудакевич М. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль _____ Галуцак М.П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент _____ Островська Г.Й.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Мосейко Ю.В. Роль громадських організацій в розвитку громадянського суспільства, на прикладі ГО «Десантно-козацький рій» [Рукопис]: Комплексна дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 281 / Мосейко Юлія Володимирівна; ТНТУ. — Тернопіль: [б. в.], 2019. – 127 с.

Магістерська робота: 127 с., 14 рис., 19 табл., 2 додатки, 82 літературних джерела.

Об'єкт дослідження – процес діяльності громадських організацій в Україні.

Метою роботи магістерської роботи є формування теоретичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо напрямів підвищення ролі громадських організацій в розвитку громадянського суспільства.

Методи дослідження – метод системного підходу, методи аналізу, синтезу, порівняння, деталізації та інші.

Запропоновано проєкт організації військово-патріотичного вишколу в с. Стіжок Шумського району, організації патріотичного табору для школярів у с. Лішня Кременецького району, внесено пропозиції щодо організації військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець Монастириського району.

Внесені пропозиції можуть бути впроваджені у практичну діяльність ГО «Десантно-козацький рій».

Ключові слова: громадські організації, військово-патріотичне виховання, вишколи, проєкти.

ABSTRACTS

Moseiko Y.V. The role of non-governmental organizations in the development of civil society, on the example of the NGO «Desantno-Kozatskyi Rii» [Manuscript]: Complex diploma work for obtaining a master's qualification in the specialty 281 / Yulia Moseiko; TNTU. – Ternopil: [b.], 2019 – 125 p.

Diploma work: 125 p., 14 figs., 19 tables, 2 appendixes, 82 references.

The Object of Investigation - the process of providing public organizations in Ukraine.

The Aim of the Work is to formulate theoretical approaches and to develop practical recommendations on the directions of improving the role of NGO organizations in the development of civil society.

Research methods: method of systematic approach, methods of analysis, synthesis, comparison, detailing and others.

It was proposed the project of the organization of military-patriotic training in Stizhok village of Shumsk district, organization of patriotic camp for schoolchildren in Lishnia village of Kremenets district, proposals for the organization of military-patriotic training of the young generation in Koropets of Monastyrysk district have been submitted.

The submitted proposals can be implemented in the practical activity of the NGO «Desantno-Kozatskyi Rii».

Key words: non-governmental organizations, military-patriotic education, trainings, project.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК СКЛАДОВОЇ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	9
1.1 Теоретичні засади діяльності громадських організацій.....	9
1.2 Наукові підходи до класифікації громадських (неурядових) організацій... 14	14
1.3 Громадські організації як потужна сила демократизації суспільства в Україні.....	23
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	29
«ДЕСАНТНО-КОЗАЦЬКИЙ РІЙ» ТА ЇЇ РОЛІ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	29
2.1 Загальні засади діяльності організації в системі ГО Тернопільщини.....	29
2.2 Аналіз організації управління діяльністю ГО «Десантно-козацький рій»....	38
2.3 Аналіз діяльності ГО «Десантно – козацький рій» у сфері формування громадянського суспільства в Україні.....	43
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕСАНТНО-КОЗАЦЬКИЙ РІЙ»У РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	55
3.1 Проект організації Всеукраїнського військово – патріотичного вишколу у с. Стіжок Шумського району Тернопільської області.....	55
3.2 Заходи з організації патріотичного табору для школярів в селі Лішня Кременецького району Тернопільської області.....	68
3.3 Пропозиції щодо організації військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець Монастириського району Тернопільської області....	74
РОЗДІЛ 4 СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА.....	82
4.1 Стан розвитку громадських організацій в Україні.....	82
4.2 Законодавча база діяльності громадських організацій.....	84

РОЗДІЛ 5 ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	88
5.1 Обґрунтування ефективності заходів із організації Всеукраїнського військово – патріотичного вишколу у с. Стіжок Шумського району Тернопільської області.....	88
5.2 Обґрунтування ефективності пропозиції щодо організації патріотичного табору для школярів в с. Лішня Кременецького району Тернопільської області.....	89
5.3 Обґрунтування ефективності пропозиції щодо організації військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець Монастириського району Тернопільської області.....	92
РОЗДІЛ 6 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	95
6. 1. Завдання в галузі охорони праці.....	95
6.2 Вимоги при експлуатації моніторів та ПЕОМ.....	96
6.3 Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву для ліквідації наслідків НС.....	100
РОЗДІЛ 7 ЕКОЛОГІЯ.....	107
7.1 Екологічне виховання населення.....	107
7.2 Система екологічної інформації.....	109
ВИСНОВКИ.....	112
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	117
ДОДАТКИ.....	126

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день невід'ємним елементом процесу демократизації суспільства є діяльність громадських об'єднань. Вони використовують у своїй роботі принцип залучення суспільно-активних громадян до проведення реформування суспільства на демократичних засадах. Людина повинна мати право вільного вибору своєї життєвої позиції і брати відповідальність за свої дії. Активно впроваджуються у тих країнах де право громадян вступати у союзи задля досягнення громадянських цілей захищається законом. Низові громадянські ініціативи покликані долучатися до процесу розробки рішень місцевого самоврядування, а також контролювати їх. Проблема формування національної свідомості, патріотизму, бажання долучатися до реформування суспільства є передумовою формування та активного розвитку громадських організацій. Завдяки набуттю навичок і знань у сфері громадської активності формується нове покоління людей, які по справжньому зацікавлені у процвітанні своєї держави і прикладають до цього значні зусилля.

Діяльність громадських організацій забезпечується низовими соціально-активними ланками суспільства, проте вона вимагає і зусиль держави щодо створення сприятливих умов для розвитку демократії.

Метою магістерської роботи є формування теоретичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо напрямів зростання ролі громадської організації «Десантно-козацький рій»

Для досягнення поставленої мети в магістерській роботі визначено ряд взаємопов'язаних **завдань**, основними з яких є:

- дослідити теоретичні основи діяльності діяльності громадських організацій;
- проаналізувати діяльність ГО «Десантно-козацький рій» та визначити її роль у формуванні громадянського суспільства;

- розробити рекомендації щодо підвищення ролі громадської організації «Десантно-козацький рій» у формуванні громадянського суспільства в Україні.

Об'єктом дослідження магістерської роботи є процес діяльності ГО «Десантно-козацький рій», **а предметом** – дослідження її ролі у формування громадянського суспільства.

Інформаційною базою дослідження є матеріали досліджень українських та зарубіжних науковців у сфері діяльності громадських організацій, статистичні дані щодо функціонування громадських організацій в Україні, дані діяльності ГО «Десантно-козацький рій».

Методи дослідження. У процесі дослідження використано системний підхід, методи аналізу, синтезу, порівняння, деталізації, метод експертного опитування та інші.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна дипломної магістерської роботи полягає у дослідженні теоретико-методичних засад, розробленні практичних рекомендацій та обґрунтуванні ефекту від реалізації запропонованих заходів, спрямованих на підвищення ролі громадського об'єднання «Десантно-козацький рій» у формуванні громадянського суспільства.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що запропоновані заходи щодо підвищення ролі громадського об'єднання «Десантно-козацький рій» у формуванні громадянського суспільства можуть бути використані у практичній діяльності даної організації.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломної магістерської роботи були представлені та отримали позитивну оцінку на Міжнародній науковій інтернет-конференції економічного спрямування "Світ економічної науки. Випуск 18" (28 листопада 2019 року).

Структура й обсяг дипломної магістерської роботи. Дипломна магістерська робота складається зі вступу, семи розділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 127 сторінок

комп'ютерного тексту, вона містить 19 таблиць і 14 рисунків, 2 додатки, список використаних джерел із 82 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК СКЛАДОВОЇ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1.1 Теоретичні засади діяльності громадських організацій

Протягом останніх минулих років вітчизняне суспільство відзначається значними зрушеннями у політичному світогляді людей, їх суспільній позиції, що суттєво позначилось на формах участі громадян у розв'язанні соціальних проблем. На сьогоднішній день триває новий етап формування громадянського суспільства, у якому громадяни беруть все більш активну участь у розв'язанні нагальних проблем розвитку держави, намагаючись впливати на рішення владних структур.

Трансформаційні процеси, політична та соціальна нестабільність, а також прагнення України приєднатися до Європейського Союзу вимагають формування відповідальних інститутів громадянського суспільства та покращення якості життя населення. До соціальних інститутів, що сприяють розбудові громадянського суспільства, належать й громадські організації, які є його «ядром», важливою ланкою інституціоналізації суспільних інтересів та головним посередником між громадою і державою. Вони створюють умови для розвитку громадських ініціатив та покращення якості життя населення. Мета таких організацій - досягнення соціальних, благодійних, культурних, освітніх, наукових цілей, захист прав і законних інтересів громадян, розвиток фізичної культури й спорту, задоволення духовних та інших нематеріальних потреб. Таким чином, актуальність теми зумовлена потребою українського суспільства в дієвих громадських організаціях як елементі громадянського суспільства та каталізаторі його розвитку. В свою чергу це обумовлює й актуальність наукових досліджень громадських організацій в Україні [1, с. 42 - 43].

Питання діяльності громадських організацій та їх ролі у процесі формуванні громадянського суспільства висвітлювали у своїх працях як

вітчизняні, так і в зарубіжні науковці: Г. Доманські, І. Вітковська, А. Галай, І.Євдокимова, В. Коваленко, Дж. Лавілл, А. Лясота, Д. Льюїс, В. Кравчук, А.Матвійчук, Р. Патнам, Т. Парсонс, Е. Пономаренко, С. Пономарьов, П. Плау, Е. Реверс, Д. Стоун, І. Ткачук, А. Токвіль, М. Шевченко, Ш. Фелдман, Дж.Фішер, Р. Хейя, О. Юлдашев та інші).

Проблема формування національної свідомості, громадянських почуттів сьогодні є передумовою для створення та розвитку мережі громадських організацій. Проте сьогодні теоретичні й практичні питання у цій сфері ще недостатньо досліджені. Зокрема, існують досить суперечливі погляди щодо ролі громадських об'єднань у процесі розбудови громадянського суспільства, що і свідчить про актуальність дослідження [2].

Слід відмітити, що в сучасному науковому середовищі виділяються різноманітні підходи до визначення сутності громадських організацій. Систематизацію наявних підходів до визначення сутності поняття «громадська організація» наводить Вітковська І.М. [3].

Пономаренко Е.В. зазначає, що всі наявні в суспільстві структури можна розділити на три сектори. Перший сектор охоплює державні органи, які охоплюють всі три галузі державної влади. Другий сектор - це сукупність підприємств й інших організаційних структур, як державних, так і суспільних, які здійснюють виробничою діяльністю, а також надають послуги. Це, по суті, ті структури, які складають економічну основу суспільства, адже головною метою їх діяльності є одержання прибутку. Третій сектор охоплює широкий спектр різних організацій, які не входять у перші два [4, с. 102—103].

Оскільки у нормативно-правових документах України визначення самого терміну «третій сектор» відсутнє, науковці та практики часто його сутність поєднують з такими поняттями, як «громадянське об'єднання», «недержавні», «неурядові», «некомерційні» або «неприбуткові організації», оскільки у вітчизняній теоретичній та практичній діяльності під «третім сектором» розуміють сукупність об'єднань громадян, кожне з яких є добровільною, незалежною, неприбутковою та орієнтованою на суспільне благо організацією

[5, с. 34-35].

Як відмічає В. Кравчук, неприбутковий «третій сектор» є визначальним у забезпеченні потреб і захисті інтересів громадян не лише перед державою, а й перед ринком, оскільки його основним завданням є загальне благо, тоді як у комерційному секторі задовольняються переважно власні економічні потреби. Ані державний сектор, ані комерційний, окремо чи разом, не спроможні повно забезпечити колективні інтереси, громадянські права, право на соціальний захист, збереження культурної ідентичності, вирішення проблем довкілля тощо [6, с. 74-75].

Як вважає М. Шевченко разом з рядом інших авторів, «третій сектор» - це «не проста сукупність громадських організацій та політичних партій, а певна система сталих принципів, традицій та правових норм самоорганізації людей щодо регулювання суспільних відносин у відповідності з їх інтересами. Особливість даної системи полягає в тому, що вона розкриває спосіб створення й функціонування незалежних від державних та комерційних структур об'єднань громадян, здатних захищати свої інтереси як один перед одним, так і перед самою державою та бізнесом» [7, с. 11].

Вітковська І.М. робить висновок, що третій сектор не є додатком до державного та комерційного секторів, а є неодмінним атрибутом сучасних демократичних країн щодо регулювання соціальних відносин. Наявність, структурованість, взаємозв'язок, взаємодія та дієвість даних організацій, спрямованих на досягнення соціально значущих цінностей для суспільства, спільнот, соціальних груп та індивідів, є основою формування громадянського суспільства. Автор відзначає, що громадські організації мають досить широкий синонімічний ряд. Зокрема в соціологічній літературі поряд з категорією «громадська організація» широко вживаються такі родові поняття, як: «неурядова організація», «недержавна організація», «організація третього сектору», «інститут громадянського суспільства», «громадський рух» тощо [3].

Неурядові організації звичайно ставлять за ціль не є одержання прибутку з наступним його розподілом між членами цієї організації, а задоволення

суспільних потреб і досягнення вирішення гуманітарних завдань. Дана група організацій діють незалежно від уряду країни, проте в межах її законодавчо-нормативного поля.

В. Бех вважає, що «неурядові організації - це організації, створені не з метою отримання і розподілу прибутку, а з метою зробити нову справу, досягти позитивних змін в наявному стані суспільства, допомогти людям незалежно від їх національності, віросповідання, політичних вподобань тощо» [8, с. 64].

Отже, неурядові організації характеризуються такими основними ознаками як спільність інтересів їх членів, добровільність участі у них, незалежність від уряду та бізнесових структур, самостійність у прийнятті рішень, некомерційний характер роботи, націленість на досягнення суспільно важливих завдань, наявність організаційної структури управління.

Вітковська І.М., даючи визначення недержавних організацій, зазначає, що це організації, які створюються і керуються громадянами без жодного формального втручання держави задля досягнення ними соціально-значущих цілей шляхом спільних дій [3].

Т. Черкашина пропонує таке трактування неурядової організації: «самокероване об'єднання людей, які прагнуть досягти спільної мети шляхом спільних дій; організація, заснована на добровільних засадах; соціальна сила, яка забезпечує інтеграцію окремих індивідів у суспільство, сприяє єдності та згуртованості суспільства; спосіб зняття напруги між потребами громади, соціальною політикою і соціальним забезпеченням» [9, с. 90].

У Законі України «Про громадські об'єднання» зазначається, що громадська організація - це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи [15]. Дане об'єднання громадян створюється з метою задоволення та захисту своїх законних соціальних, національно-культурних, економічних, творчих, спортивних та інших потреб.

А. Галай вважає, що громадська організація - це «громадське формування, що діє на засадах добровільності та рівноправності для спільної реалізації прав і свобод людини, задоволення й захисту своїх законних інтересів

та яке не має на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками» [10, с. 68].

А. Матвійчук, здійснюючи порівняльний аналіз сутності таких термінів як: «неурядова організація», «недержавна організація», «третій сектор», «громадську організацію» визначає як «добровільне об'єднання громадян, яке сприяє розвитку їхньої політичної, соціальної, трудової активності й самодіяльності, задоволенню і захисту їхніх багатогранних інтересів і запитів, і діє відповідно до завдань і цілей, закріплених у їхньому статуті» [11, с. 15].

В. Кравчук громадську організацію визначає як «сукупність об'єктивних, постійно повторюваних і сталих соціальних зв'язків та відносин між індивідами, які добровільно об'єднуються для спільного задоволення власних специфічних потреб та інтересів, що сприяє їх самореалізації, при цьому їх діяльність свідомо координується для досягнення загальної мети» [12, с. 84].

Коваленко В.В. та Юлдашев О.О. громадську організацію розглядають як «легітимну, недержавну, некомерційну організацію, що створюється на основі об'єднань громадян чи юридичних осіб шляхом самоорганізації та функціонує за рахунок недержавних коштів з метою захисту інтересів або надання послуг своїм членам, виконання соціально значущих функцій» [13, с. 8].

Головні цілі та завдання діяльності громадських організацій полягають:

– у задоволенні і захисті законних соціальних, економічних, творчих, духовних та інших спільних інтересів громадськості; сприянні реалізації громадських ініціатив шляхом усебічної підтримки професійних та громадських починань;

– залученні найширших верств громадськості до розбудови відкритого громадянського суспільства в Україні; розробці та реалізації громадських програм своїми силами, а також у співпраці з державними та іншими організаціями;

– допомозі іншим громадським організаціям у становленні та розвитку їхніх структур, інформаційна та початкова підтримка, надання різноманітних послуг організаціям;

– в участі у програмах іноземних та міжнародних громадських (неурядових) організацій, у проведенні міжнародних заходів відповідно до чинного законодавства України;

– організації та видання нових газет, журналів, самостійне здійснення інших видів інформаційної діяльності або спільно з іншими організаціями на некомерційній основі;

– формування еліти, сприяння розвитку громадянської свідомості [2].

Для здійснення своєї діяльності громадські (неурядові) організації використовують фінансові ресурси, обсяг та напрями використання яких суттєво впливають на результативність їх роботи. Науковці Котенко Н. В. та Карпенко С. Г. пропонують всі джерела фінансування неурядових організацій поділяти на внутрішні (внески засновників та учасників організації, плата за надання платних послуг) та зовнішні (кошти, що надходять на безоплатній і безповоротній основі з державного чи місцевих бюджетів, власні кошти фізичних та юридичних осіб, міжнародні гранти, допомога інших НУО). Серед джерел фінансування відповідно до суб'єктів, які розподіляють власні фонди коштів на користь неурядових організацій, дані автори виділяють наступні: державні, муніципальні, приватні, міжнародні, громадські та комбіновані. Як національні, так і міжнародні, неурядові організації можуть фінансуватися за рахунок спонсорів і донорів, які можуть бути представниками державних чи місцевих органів влади, приватними (фізичні та юридичні особи) та міжнародними (іноземні уряди, фізичні та юридичні особи - нерезиденти) економічними суб'єктами. Крім того, інші НУО можуть надавати кошти для реалізації спільних проектів. У таких випадках мова йде про громадські джерела фінансування [14].

1.2 Наукові підходи до класифікації громадських (неурядових) організацій

На сьогоднішній день у науковій сфері виділяється багато різноманітних підходів до класифікації громадських (неурядових) організацій. Розглянемо

низку основних із них. На думку деяких дослідників, громадські організації можна класифікувати за наступними ознаками:

- за економічними інтересами, зокрема, можна вирізнити організації підприємців, що працюють за наймом, селян, представників вільних професій, кооперативи, споживчі спілки;
- за суспільно-політичними інтересами розрізняють організації культурного, гуманітарного напрямів, релігійні;
- за методами діяльності та правовим статусом: легальні та офіційні, напівлегальні та неформальні;
- за місцем діяльності, за місцем докладання сил у структурі політичної влади;
- за видами діяльності: економічні, освіти й культури, наукові й науково-технічні, опікунські, охорони здоров'я, природи, національні, конфесійні, оборонні, спортивні й туристські [16].

Майданик О. О. та Руденко Н. В. наводять такі критерії класифікації громадських об'єднань, виявлені ними на основі узагальнення теоретичних розробок науковців щодо особливостей діяльності даних структур:

- за суб'єктами діяльності - молодіжні, дитячі, жіночі організації, об'єднань ветеранів, союзи роботодавців, підприємців та інші;
- за організаційно-правовою формою - суспільні рухи, союзи, благодійні фонди та установи, асоціації тощо;
- за рівнем політизованості або за місцем у політичній системі (політичні партії, суспільно-політичні організації, громадські організації);
- за рівнем комерціалізації (некомерційні неприбуткові організації, благодійні фонди);
- за місцем у ієрархічній структурі (місцеві, регіональні або загальнодержавні організації; первинні організації або їх об'єднанням, асоціації);
- за напрямками діяльності, сферами інтересів (професійні, демографічні, творчі, спортивні, культурно-просвітницькі, науково-технічні тощо);
- за рівнем стабільності (постійно діючі або тимчасові).

- за завданнями - політичні, професійні, наукові, творчі та інші організації;
- за типом членства - лише індивідуальне членство (партія, профспілка), лише колективне членство (наприклад, асоціації міст), змішане членство (наукове товариство), без членства (суспільні рухи) та ін.;
- за суспільною роллю - організації, орієнтовані на справи всього суспільства, і такі, що дбають переважно про потреби та інтереси своїх членів;
- за галузями діяльності [17].

Котенко Н. В. та Карпенко С. Г. пропонують в основу класифікації неурядових організацій покласти ознаки, наведені на рис. 1.1.

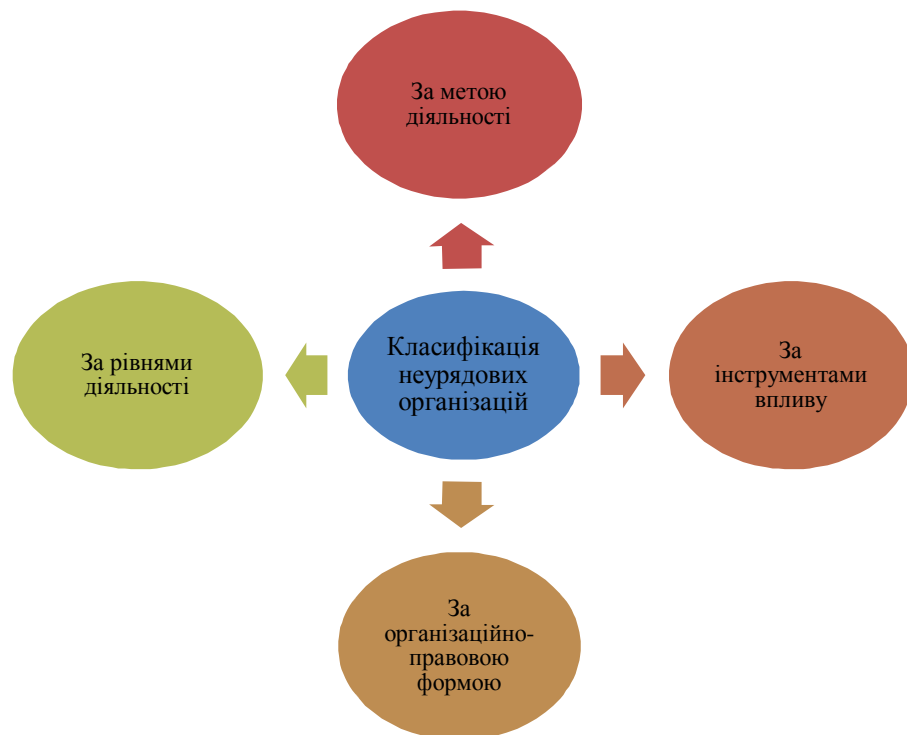

Рисунок 1.1 – Ознаки класифікації неурядових організацій (сформовано автором на основі [14])

Як зазначають вище згадані автори, Світовий банк НУО за інструментами впливу поділяє на такі види:

- пропагандистські (захищають чи просувають конкретні справи, сприяють зростанню обізнаності громадян чи влади через політичне лобювання, протести, мітинги, ЗМІ);

- операційні (залучають до розробки та реалізації проектів, пов'язаних з розвитком, заохочуючи надання послуг або спільну участь).

Класифікація громадських організацій за метою діяльності наведена на рис. 1.2.

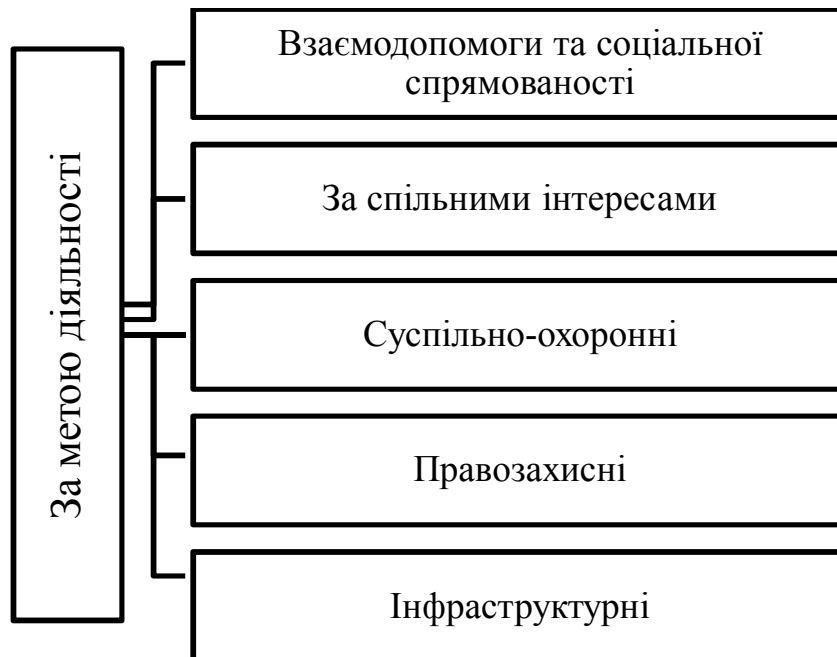

Рисунок 1.2 – Класифікація громадських організацій за метою діяльності (сформовано автором на основі [14])

Щодо видів НУО, то найчастіше організації громадського суспільства поділяють у залежності від особливостей їх функціонування та цілей, які вони ставлять у процесі своєї діяльності (табл. 1.1).

Відповідно до національного законодавства за організаційно-правовою формою неурядові організації можуть створюватись як асоціації, добровільні товариства, спілки, фонди, громадські, некомерційні організації, товариства і трасти.

Таблиця 1.1 - Види організацій громадського суспільства за метою діяльності [14]

Група	Характеристика	Напрямки діяльності
1	2	3
<p>Організації взаємодопомоги та соціальної спрямованості</p>	<p>Об'єднують людей за принципом спільної проблеми</p>	<ul style="list-style-type: none"> - добродійні фонди та організації, орієнтовані на вирішення гуманітарно-соціальних проблем; - благодійна діяльність та гуманітарна допомога; - діяльність з надання соціальних послуг; - діяльність з метою боротьби з бідністю; - вирішення питань гендерного розвитку і захист соціальних груп, які потребують додаткової соціальної підтримки.
<p>Суспільно-охоронні організації</p>	<p>Орієнтовані на захист навколишнього середовища, охорону здоров'я населення, його освіти, культури, науки тощо</p>	<ul style="list-style-type: none"> - діяльність у сфері захисту навколишнього середовища; - діяльність у сфері людського розвитку; - діяльність у сфері освіти; - діяльність у сфері культури та відпочинку; - діяльність з охорони здоров'я; - діяльність у сфері фундаментальних, наукових та прикладних досліджень.

Продовження табл. 1.1

1	2	3
Правозахисні організації	Здійснюють нагляд за діяльністю виконавчої влади, її каральних структур	<ul style="list-style-type: none"> - організації адвокатів та адвокатури; -об'єднання недержавних нотаріусів; -міжнародні правозахисні організації; - організації, що захищають і забезпечують права меншин; - організації, що захищають та заохочують права людини.
Організації за інтересами	Об'єднують людей зі спільними інтересами з метою їх самовдосконалення та захисту спільних інтересів та прав	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток професійних організацій, об'єднань, союзів; - творчі спілки та клуби; - спортивні клуби та організації у сфері фізичної культури; - релігійні організації; - клуби за інтересами.
Інфраструктурні організації	Сприяють діяльності інших організацій	<ul style="list-style-type: none"> - організації громадської ініціативи, які ставлять за мету сприяння становленню громадянського суспільства в регіоні або партнерським відносинам суспільства і влади; - донорські організації представництва зарубіжних організацій; - організації, які підтримують діючі чи ті, які утворюються тощо.

Неурядові організації можуть здійснювати свою діяльність на різних рівнях, наведених на рис. 1.3.

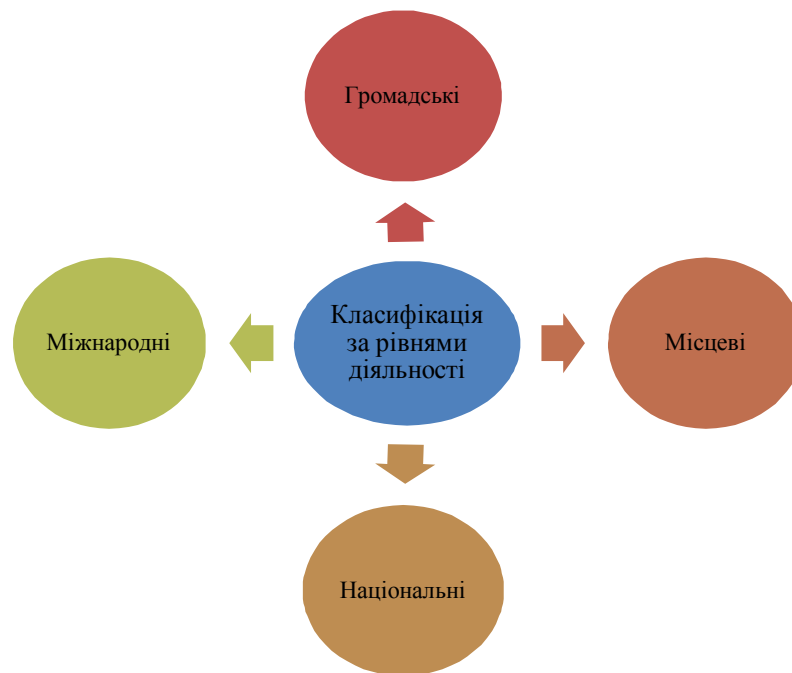

Рисунок 1.3 – Класифікація неурядових організацій за рівнями діяльності (сформовано автором за [14])

Отже, їх можна поділити на чотири групи:

- громадські неурядові організації (Community-based organizations) - засновані на рівні окремої місцевої спільноти;
- місцеві неурядові організації (City-wide organizations) - засновані на рівні окремої території та включають торгівельні і промислові палати, бізнесові коаліції, етнічні або навчальні групи та об'єднання громадських неурядових організацій);
- національні неурядові організації (National NGOs) - створюються на рівні країни, мають територіальні філії та надають допомогу місцевим НУО;
- міжнародні неурядові організації (International NGOs) - працюють на глобальному рівні, відповідають за фінансування місцевих ініціатив, проектів чи НУО [14].

Інші науковці [18] пропонують також здійснювати класифікацію ГО за

ознакою структурної організації на такі види: масові громадські організації, громадські самодіяльні органи, громадські рухи. Масові громадські організації - це добровільні, організаційно оформлені об'єднання громадян, які мають на меті задоволення і захист інтересів своїх членів, діють за статутом на основі принципів самоврядування і законності. До них належать профспілкові, кооперативні, молодіжні, жіночі, творчі, добровільні товариства, релігійні та інші організації. Ці об'єднання мають довгострокові цілі, програму, статут, який зареєстрований державними органами у встановленому порядку.

Громадські самодіяльні органи створюють при державних органах: комітети захисту миру, ветеранів війни і праці, жінок, батьківських рад; вуличні, квартальні комітети, різні клуби (партійні, політичні, виборців, робітників, дитячі), неформальні об'єднання. Вони не мають офіційного членства, статуту, чітких програм, а цілі можуть бути як соціальне значущими, так і асоціальними. Громадські рухи - це масові політичні й неполітичні формування громадян, пов'язані систематичним співробітництвом заради досягнення певної мети на ґрунті спільних соціально-політичних інтересів. Рухи як вияв громадської ініціативи (антифашистські, національно-визвольні, екологічні, за мир, жіночі тощо) характеризуються відсутністю чіткої організаційної структури, спільністю інтересів, наявністю течій, неоднакових за політичними поглядами і світоглядом, відсутністю індивідуального членства, іноді нечіткою програмою. Вони не є політичними механізмами боротьби за владу. Чинником, що інтегрує учасників руху із не завжди ідентичними переконаннями, є спільна діяльність [18].

Дослідник С. Лисенков вважає, що доцільно системно класифікувати недержавні громадські організації з врахуванням наступних критеріїв:

- 1) за способом утворення та формами діяльності розрізняють фронти, асоціації, спілки, фонди;
- 2) за умовами членства можна поділити громадські організації на дві великі групи - з формально фіксованим і формально нефіксованим членством;
- 3) за кількістю членів громадські організації - масові та елітарні;

4) за способом формування і ступенем охоплення мас - стихійні та свідомо організовані;

5) за суб'єктивним складом - професійні, жіночі, молодіжні, об'єднання ветеранів, пенсіонерів, тощо;

6) за внутрішньою структурою - централізовані, нецентралізовані;

7) за масштабом діяльності - місцеві, загальнодержавні, міжнародні;

8) за соціально-правовим статусом - легальні, нелегальні;

9) за способом досягнення мети - реформаторські, консервативні;

10) за соціальною значущістю для існування і розвитку суспільства - прогресивні, консервативні, реакційні;

11) за шляхами легалізації - легалізовані шляхом реєстрації, та легалізовані шляхом повідомлення про заснування;

12) за віковим критерієм виділяють громадські організації дорослого населення, молодіжні громадські об'єднання та дитячі громадські об'єднання [19].

Як зазначає Тощенко Ж.Т., класифікація громадських рухів залежить від безлічі факторів, пов'язаних з історією їх створення, територіально-географічними особливостями їх поширення, специфікою складу, інтересів, базових цінностей, які захищаються членами рухів тощо. За основними напрямками діяльності автор пропонує поділяти рухи на такі види:

- екологічні (захист навколишнього середовища, рішення різних екологічних проблем, наприклад, руху "зелених"). Ці рухи виступають за вдосконалення законодавства на користь охорони природи; за використання нетрадиційних і поновлюваних джерел енергії; за закриття шкідливих виробництв; проти різних форм забруднення навколишнього середовища, за запобігання глобальної екологічної кризи;

- пацифістські (боротьба за мир, проти застосування збройної сили та інше);

- етнонаціональні (національно-визвольні: рухи проти расової та національної дискримінації; за збереження національної самобутності,

націоналістичні рухи тощо).

- конфесійні (об'єднання послідовників цінностей, характерних для тієї чи іншої релігії);
- соціально-професійні, які об'єднують людей за професійними інтересами;
- історико-культурні (рухи за збереження пам'яток старовини, за збереження і розвиток різних напрямків культури тощо);
- соціально-демографічні: жіночі, молодіжні, рухи пенсіонерів та інші;
- правозахисні, що борються проти утисків прав особистості;
- виборчі об'єднання. У ході виборчих кампаній в деяких країнах створюється такий різновид громадських рухів, як виборчі об'єднання, які займаються рекрутуванням перспективних з точки зору перемоги на виборах лідерів і мобілізацією виборців на їхню підтримку;
- ініціативні рухи громадян (громадські ініціативи), які об'єднують різні групи громадськості і носять кон'юнктурний і зазвичай недовговічний характер [20].

1.3 Громадські організації як потужна сила демократизації суспільства в Україні

Ефективний розвиток державного управління та місцевого самоврядування в Україні може бути забезпечений лише за умови, коли громадяни братимуть активну участь у суспільному житті, зокрема, об'єднуючись у громадські об'єднання, які здатні бути дієвою рушійною силою суспільства, координуючи та спрямовуючи громадськість у корисне русло. Наявність розгалуженої мережі громадських організацій, кожна з яких ставить за завдання досягнення певних конкретних цілей і є окремим елементом єдиного суспільного організму, виступає одним з критеріїв існування демократичної держави.

Як зазначає науковець Гостєва О.М., у процесі становлення громадянського суспільства можна умовно виділити декілька основних етапів.

Першим є об'єднання суспільства навколо ідей та цінностей, притаманних громадянському суспільству, та визнання цих цінностей такими, що є основними у визначенні векторів поведінки, у процесі прийняття тих чи інших рішень. Наступний етап - інституціоналізація громадянського суспільства. На цьому етапі відбувається створення організацій, осередків, різноманітних рухів, які, власне, здійснюють цілеспрямовану діяльність, зорієнтовану на закріплення у суспільстві ідей та цінностей, визнаних основними на першому етапі. Необхідною умовою другого етапу є проведення діалогу між інститутами громадянського суспільства, налагодження між ними зв'язків як у рамках безпосередньо конкретної держави, так і на міжнародному рівні. На цьому етапі також відбувається діалог з державою. Остання перед фактом становлення громадських інституцій має визнати наявність у суспільстві потенціалу самоорганізації та окреслити правове поле діяльності таких організацій, адже існування прописаних правових норм надає можливість для більш глибокої і повноцінної взаємодії між громадянським і державним секторами. Коли вказаний процес відбувся, інституційно організовані, поєднані функціональними та комунікативними зв'язками елементи громадянського суспільства готові до вступу у третю фазу. На цьому етапі, в рамках визначеного правового поля, відбувається активна взаємодія громадянського суспільства з державою. Для повного здійснення такого переходу громадські інституції повинні бути взаємопов'язаними, становити певну спільноту, перебувати у постійному контакті, водночас прагнути досягнення своїх конкретних цілей [2].

Євдокімова І.А., Вітковська І.М. провели аналізування стану та тенденції розвитку громадських організацій в сучасній Україні [1]. За даними Держстату України, кількість зареєстрованих громадських організацій в Україні з року в рік зростає. Так, у 2011 році в Україні було зареєстровано 55113 громадських організацій, а станом на 01.01.2018 р. - вже 80500 (рис. 1.4). Найактивнішими областями за кількістю зареєстрованих громадських організацій є Львівська, Одеська, Закарпатська, Харківська, Дніпропетровська, Миколаївська та Запорізька.

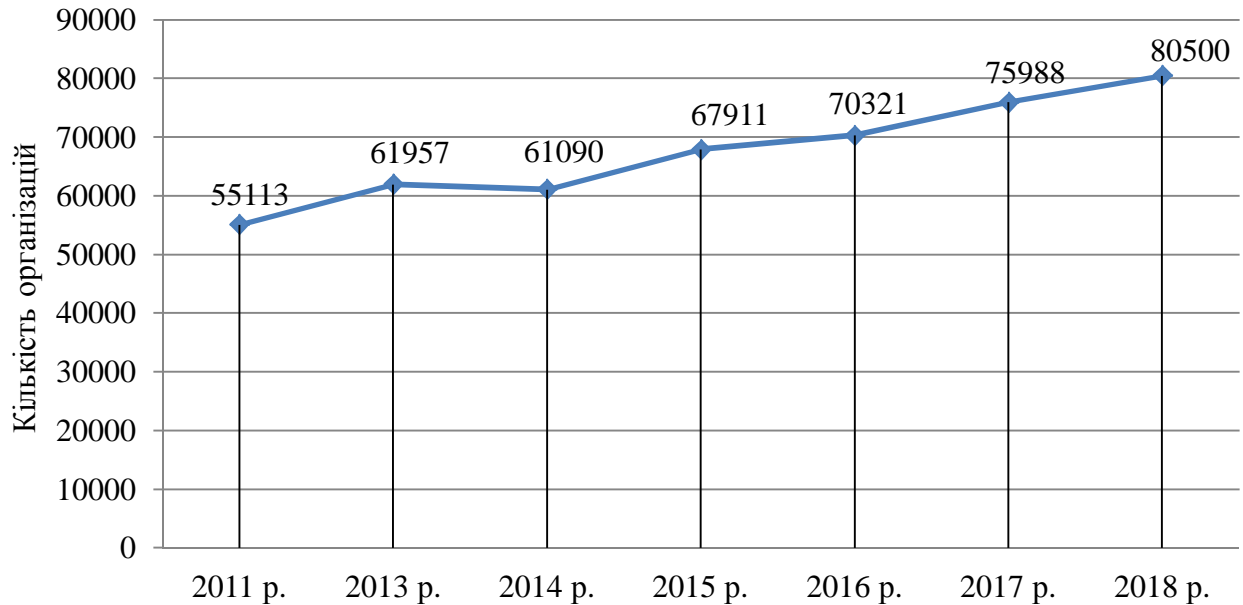

Рисунок 1.4 - Динаміка вітчизняної кількості громадських організацій за за 2011-2018 рр. [26]

Як видно з даних рис. 1,4, за останні минулі роки простежувалася тенденція, пов'язана зі стрімким зростанням кількості громадських організацій. Одним з чинників, що зумовив дану тенденцію, є те, що в Україні виникло ряд організацій, діяльність яких націлена на вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих Росією територій, а також вирішення проблем забезпечення потреб наших військовослужбовців та постраждалого цивільного населення.

За даними Єдиного державного реєстру установ та організацій (ЄДРПОУ), оприлюдненими Державною службою статистики на початок 2018 року, в Україні було зареєстровано 80500 громадських організацій, 27600 профспілок та їх об'єднань, 16837 благодійних організацій, 25200 релігійних організацій, 28000 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та 1497 органів самоорганізації населення.

За даними Державної служби статистики, в Україні за напрямками та видами діяльності функціонують переважно оздоровчі та фізкультурно-спортивні організації, організації професійної спрямованості,

молодіжні, освітні, культурно-виховні, об'єднання ветеранів та інвалідів тощо [26].

Слід відзначити, що події 2014 року змінили напрямки діяльності громадських організацій. Це підтверджують дані комплексного дослідження «НДО у зовнішньому середовищі: організаційні проблеми та можливості розвитку», проведеного на замовлення Форуму НДО в Україні в грудні 2017 р. - лютому 2018 р. За даними дослідження, впродовж 2017-2018 рр. збільшилась частка тих організацій, які зосереджені на юридичних, психологічних, консультаційних послугах, правозахисній діяльності та наданні допомоги внутрішньо переміщеним особам у вирішенні їх проблем (54%). Також значно збільшилась частка тих організацій, які орієнтують свою діяльність на місцеві громади та об'єднання (64%), молодь та підлітків (57%). Кожна друга громадська організація спрямовує свою діяльність на співпрацю з представниками органів державної та місцевої влади (51%). На жаль, лише незначна кількість організацій опікується соціально вразливими групами населення - це люди похилого віку, особи з обмеженими можливостями, мігранти, особи, які повернулися з місць позбавлення волі тощо (від 26% до 13% опитаних) [29, с. 6, 15]. Серед основних проблем, які вирішують громадські організації - проблеми наслідків конфлікту та побудови миру (48%); проблеми створення ефективного та прозорого місцевого самоврядування (46%); проблеми адаптації переселенців (42%); проблеми місцевих громад (28%); проблеми соціального захисту (26%); проблеми домашнього насильства і гендерної нерівності (25%) та інші (рис. 1.5).

Високий рівень участі громадян у діяльності громадських організацій є одним з основних показників розвитку громадянського суспільства та громадської активності населення. В той же час, офіційні статистичні дані та результати соціологічних досліджень за цим показником суперечать один одному. Так, за даними Державної служби статистики України, в 2017 році загальна кількість членів громадських організацій нараховувала 19,9 млн осіб [26], тоді як чисельність населення України на 1 січня 2017 року становила 42,6 млн осіб [26].

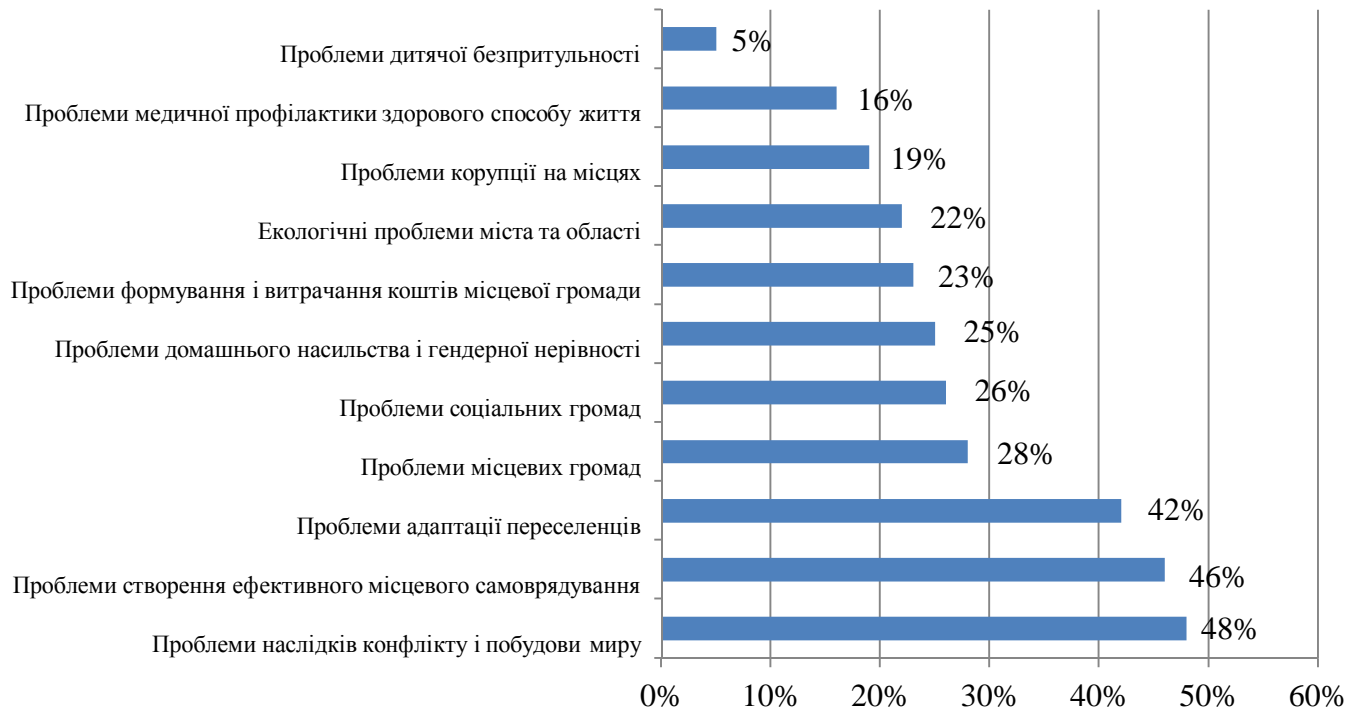

Рисунок 1.5 - Проблеми, на вирішення яких спрямована діяльність громадських організацій [29]

За результатами національних щорічних моніторингових опитувань Інституту соціології НАН України в 2017 році 17,9% респондентів зазначили, що вони є членами громадських, політичних організацій чи рухів, тобто 7,6 млн. осіб [33]. Згідно результатів третьої хвилі опитування громадської думки для оцінки змін в обізнаності громадян щодо громадських організацій та їхньої діяльності (травень-червень 2018 року), проведеного організацією Пакт (Pact), лише 5% населення взяли участь у діяльності громадських організацій, і ця частка не змінилася з вересня 2017 року [30].

За даними загальнонаціонального дослідження «Громадянське суспільство в 2018-му: нові виклики, нові завдання», яке було проведено Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова, 2,9% опитаних є членами громадських організацій, а 85,3% респондентів - не вважають себе членами жодних громадських об'єднань [25].

Хоча відсоток членів громадських організацій в Україні є відносно

низьким (у порівнянні з країнами Європейського Союзу), мотиви українців щодо створення громадських організацій та участі в їх діяльності є суспільно значущими. Це підтверджують дані опитування 2018 року, в якому респонденти, відповідаючи на запитання щодо причин участі в діяльності громадських організацій, найчастіше обирали такі варіанти відповіді: «небайдужість до стану справ у країні» (20% опитаних), «допомога нужденним» (20%), «прояв громадської позиції» (17%) та інші [30].

Як зазначає Гостєва О.М., важливим напрямом суспільного життя є налагодження ефективної співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування з новоствореними громадськими організаціями в малих містах та сільських районах, розробка та реалізація спільно з усіма зацікавленими особами ініціатив, які наразі є найбільш важливими для громадськості та суспільства, що сприяє зростанню довіри громадян до влади та налагодженню діалогу між ними, контролю за якістю надання державних та муніципальних послуг [2].

Висновки до розділу 1

Діяльність громадських організацій є виразом розвитку процесів самоорганізації населення на місцевому рівні. Громадські спілки є потужною силою, здатної чинити суттєвий вплив на діяльність як органів влади, так і народу України. Високий рівень участі громадян у діяльності громадських організацій є одним з основних показників розвитку громадянського суспільства та громадської активності населення.

Важливим напрямом суспільного життя є налагодження ефективної співпраці між органами державної влади та місцевого самоврядування з громадськими організаціями, розробка та реалізація спільно з усіма зацікавленими особами ініціатив, які є найбільш важливими для громадськості, що сприяє зростанню довіри громадян до влади та налагодженню діалогу між ними, покращенню контролю за якістю надання державних та муніципальних послуг.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕСАНТНО-КОЗАЦЬКИЙ РІЙ» ТА ЇЇ РОЛІ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

2.1 Загальні засади діяльності організації в системі ГО Тернопільщини

Громадська організація «Десантно-козацький рій» є добровільним об'єднанням громадян, створеним на основі єдності їх інтересів задля спільної реалізації своїх прав і свобод. Вона створена для спільної діяльності патріотично налаштованих громадян, які мають активну громадянську позицію, по захисту та задоволенню своїх законних інтересів та інтересів держави, народу, суспільства України. Громадська організація «Десантно-козацький рій» є неприбутковою організацією, створеною не для здійснення підприємницької діяльності.

ГО «Козацько-десантний рій» бере участь у роботі громадської ради, яка створена при Тернопільській облдержадміністрації, про що свідчить рішення установчих зборів, які проводилися 27 квітня 2018 року.

Членами організації «Козацько-десантний рій» можуть виступати особи, які стабільно проживають у нашій країні, іноземні особи та ті, що не мають певного громадянства, які на даний час перебувають в країні згідно умов чинного законодавства, мають вік не менше чотирнадцяти років та виявляють готовність активно діяти у напрямку виконанню завдань організації, передбачених її статутом.

Прийом нових членів організації здійснюється за рішенням її правління. Вступ до членів організації носить добровільний характер. Прийняття в члени організації проводиться на підставі заяви особи, що її подала. Дана заява повинна бути розглянута за період, що не перевищує одного місяця. Керівні органи організації «Козацько-десантний рій» можуть відмовити особі, що подала заяву, стосовно прийняття в її члени даної громадської організації.

Свою діяльність ГО «Десантно-козацький рій» базує на положеннях діючого законодавства України та документах діяльності самої організації. Головними документами, що застосовуються при цьому, є Конституція України, податкове законодавство нашої держави, Закон України «Про громадські об'єднання» [15], Статут громадської організації, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» та інші.

Громадська організація «Десантно-козацький рій» створена на основі рішення, прийнятого установчими зборами, організованими і проведеними її засновниками, що проходили 15 березня 2016 року в місті Тернопіль, про що вказано у протоколі зборів засновників номер один.

Організація не несе відповідальності за зобов'язання держави та своїх членів, члени організації не відповідають за її зобов'язання своїм майном.

Засновниками організації виступили:

- Мосейко Володимир Олексійович;
- Попович Володимир Михайлович;
- Филима Василь Євгенович;
- Лях Ігор Олександрович.

ГО «Десантно-козацький рій» залучає до своєї роботи населення краю, що має спільні з нею погляди на мету, завдання, принципи роботи організації. Вона може здійснювати співпрацю не лише з вітчизняними, а й іноземними організаціями, органами держави та іншими структурами.

Досліджувана громадська організація має право вільного вибору території, на якій вона проводить свою роботу. Вона володіє поточними й іншими рахунками в установах банків, має круглу печатку та штамп, у яких вказується її назва.

ГО «Десантно-козацький рій» володіє власною затвердженою символікою, її члени повинні мати встановлену форму одягу.

Діяльність організації спрямована на досягнення цілей захисту прав і свобод людини, в тому числі у суспільній сфері життя, а також досягнення

задоволення економічних, духовних, соціальних, екологічних, культурних потреб членів організації.

В основі діяльності ГО «Десантно-козацький рій» покладені принципи, наведені на рис. 2.1.

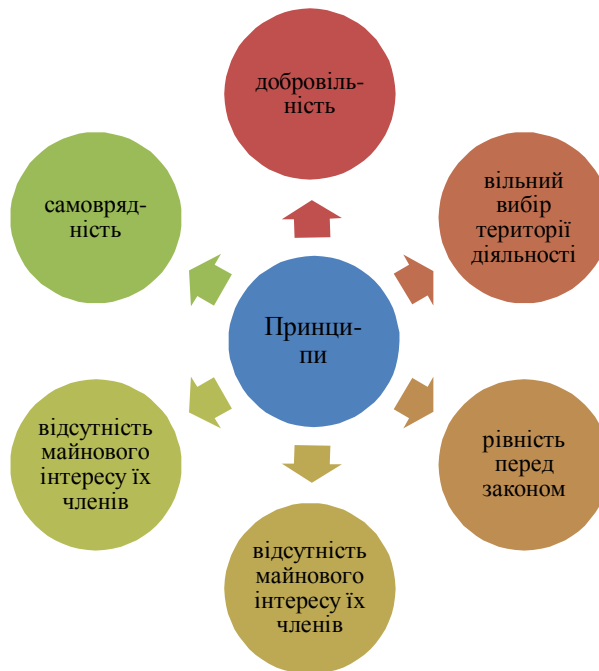

Рисунок 2.1 – Принципи діяльності ГО «Десантно-козацький рій»

Основні завдання, що вирішуються ГО «Десантно-козацький рій»:

- налагодження ефективної взаємодії з органами державної та місцевої влади стосовно вирішення суспільно необхідних завдань;
- надання інформаційно-консультаційної підтримки у відповідності до потреб громад, органів влади загальнодержавного та місцевого рівня, організаціям, об'єднанням громадян;
- участь у реалізації освітніх заходів, проведення конференцій, форумів, семінарів;
- організація проведення аналітичних досліджень;
- проведення роботи щодо впровадження нових технологій менеджменту в управлінні своєю діяльністю та роботою органів влади;

- зростання ролі громади та окремих громадян у процесах прийняття владою рішень, що торкаються сфери діяльності даного громадського об'єднання;
- забезпечення прозорості й ефективної діяльності місцевої та загальнодержавної влади.

Для досягнення мети, передбаченої статутом, ГО «Десантно-козацький рій» володіє правами, які наведено на рис. 2.2.

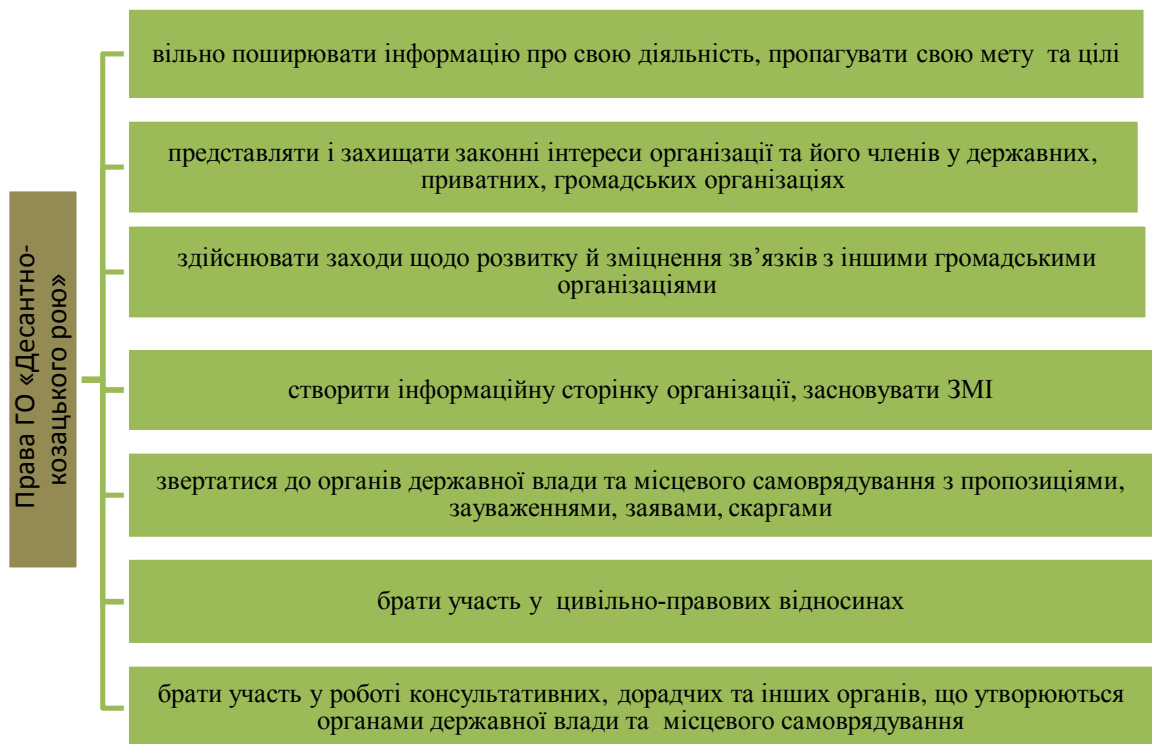

Рисунок 2.2 – Права організації ГО «Десантно-козацький рій»

Організація «Десантно-козацький рій» може виступати у ролі виконавця державного замовлення відповідно до законодавства й користуватися іншими правами, які регламентовані законодавством України і надаються громадським організаціям.

Члени громадської організації «Десантно-козацький рій» мають право:

- брати участь у статутній діяльності та заходах, що організуються та проводяться організацією;

- брати участь у проведенні загальних зборів, обирати керівництво організації і бути самому обраними до нього;
- розробляти власні пропозиції щодо покращення діяльності організації, виносити заяви та скарги для розгляду керівництва громадської організації;
- отримувати інформацію, яка стосується діяльності громадської організації,
- право на захист конфіденційності інформації щодо своєї роботи в організації та захист персональних даних;
- ознайомлюватися з фінансовою та іншою звітністю організації;
- вийти за своїм добровільним рішенням з членства в організації;

Члени досліджуваної громадської організації мають зобов'язання:

- додержуватися вимог статуту;
- працювати у напрямі виконання завдань організації, передбачених статутом;
- здійснювати пропаганду ідеї, поставлену мету, завдання, процес діяльності організації;
- виконувати вимоги, що ставляться до членів організації її керівними органами;
- здійснювати сплату вступних та регулярних членських внесків.

Виключення з членів організації може бути здійснено на основі прийняття добровільного рішення особи щодо цього і оформлення цього рішення письмовою заявою, у якій міститься прохання щодо виходу з членів організації, та прийняття відповідного рішення правлінням.

За порушення статутних вимог член організації може бути виключений з членства на підставі мотивованого рішення правління організації з обов'язковим письмовим повідомленням цього члена. Рішення правління організації про виключення з членів організації може бути оскаржено на загальних зборах організації.

Правління ГО «Десантно-козацький рій» може прийняти рішення щодо виключення певної особи із членів організації у випадку:

- багаторазового порушення вимог статуту;
- вчинення дій або бездіяльності, які призвели до завдання організації значної майнової або немайнової шкоди;
- вчинення дій, що суперечать поставленій меті організації;
- не взяття участі у діяльності організації на протязі двох попередніх місяців;
- несплати членських внесків.

Громадська організація «Десантно-козацький рій» володіє та розпоряджається коштами та майном, які воно використовує для проведення своєї статутної діяльності, у відповідності до діючого на даний час законодавства України. Досліджувана ГО може розпоряджатися цінностями, що передані їй членами організації чи державою, отримані в якості членських внесків, пожертв, що надійшли від окремих громадян, підприємств, організацій чи установ, а також отримані як результат здійснення підприємницької діяльності сформованих нею юридичних осіб, майном, яке було куплене за рахунок власних коштів або наданим у тимчасове користування іншим особам.

Громадська організація «Десантно-козацький рій» має право на фінансову підтримку за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів відповідно до закону. Вона може мати у власності будівлі, споруди, транспорт, обладнання, інвентар, грошові кошти у національній та іноземній валютах, інші цінні папери та майно, необхідне для забезпечення своєї статутної діяльності, у випадках передбачених законодавством.

Члени ГО «Десантно-козацький рій» не володіють часткою майна даної організації. Майно або доходи організації не підлягають жодному розподілу між її членами, вони не можуть застосовуватися для отримання вигоди будь-яким членом організації або її посадових осіб, окрім витрат на заробітну плату та нарахування на неї. Доходи (прибутки) громадської організації можуть бути використані виключно задля фінансування видатків, пов'язаних у утриманням даної організації, досягнення її мети та завдань діяльності, які зафіксовані у статуті.

Ліквідація діяльності організації «Десантно-козацький рій» може відбуватися такими шляхами: саморозпуску, реорганізації, примусового розпуску.

Рішення щодо реорганізації або саморозпуску набуває юридичної сили, якщо його підтримали не менше три четвертих присутніх на загальних зборах членів. При здійсненні ліквідації організації відбувається передача всього сформованого раніше майна, активів та пасивів особі, що є правонаступником даної організації. правонаступником не може виступати особа, що діє задля одержання прибутку від діяльності. Примусовий розпуск проводиться за рішенням суду згідно вимог діючого законодавства. У разі прийняття загальними зборами членів організації «Десантно-козацький рій» рішення стосовно припинення її діяльності, відбувається створення ліквідаційної комісії, яка проводить процедуру ліквідації організації як юридичної особи та вирішують питання щодо напрямів подальшого використання коштів й майна.

ГО «Десантно-козацький рій» - складова ланка громадських організацій у Тернопільській області. Структура фінансування діяльності цих організацій показана на рис. 2.1.

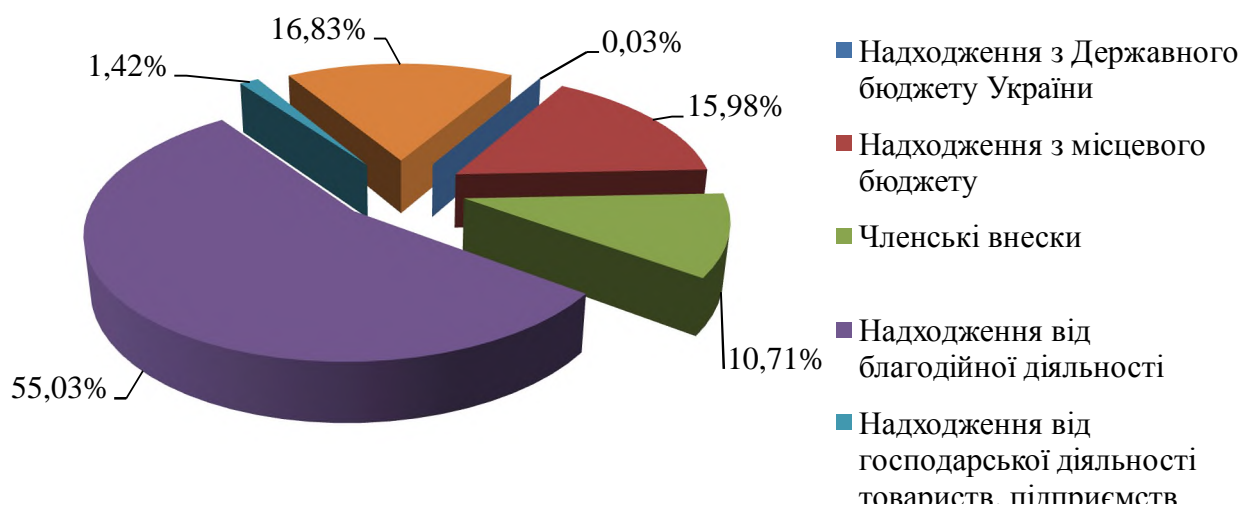

Рисунок 2.1 – Структура фінансування діяльності громадських організацій Тернопільської області (за даними [31])

З даних рисунку 2.1 бачимо, що основною складовою наповнення фінансових ресурсів громадських організацій у Тернопільській області є надходження від благодійної діяльності, які складає 55,03% загальної суми коштів, що надійшли до їх бюджету. При цьому 10,71% від загальних надходжень становили членські внески організацій, 15,98% - надходження з місцевого бюджету, 16,83% - інші джерела надходжень, 1,42% - доходи від господарської діяльності, що здійснювалась організаціями. Надходження з Державного бюджету становили незначну частку фінансування громадських організацій, складаючи від його суми лише 0,03% .

Напрями, за якими проводилося використання грошових ресурсів громадських організацій, що діють у Тернопільській області та по Україні, подано у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Напрями, за якими здійснювалося використання грошових ресурсів, що належать громадським організаціям, які здійснюють свою діяльність у Тернопільській області та в Україні у 2017 році, тис. грн. [31]

Напрями використання коштів	Тернопільська область	Україна
Розрахунок за податковими зборами	586,9	129859,5
Оплата праці	2430,3	1115703,0
Відрахування на соціальні заходи	1023,6	230196,8
Амортизація	69,7	66096,6
Благодійність	3281,6	1890796,4
Матеріальні витрати	2777,8	415192,6
Оплата послуг	4727,6	1670603,2
Інше	10825,8	850489,7
Всього	25723,3	6368937,8

З даних табл. 2.1 можемо зробити висновок, що у 2017 році громадськими організаціями Тернопільщини було використано 25723,3 тис. грн., що становить

0,04% від використаних коштів ГО загалом по всій нашій країні.

Графічне зображення структури використання коштів ГО Тернопільщини можна побачити на рис. 2.2.

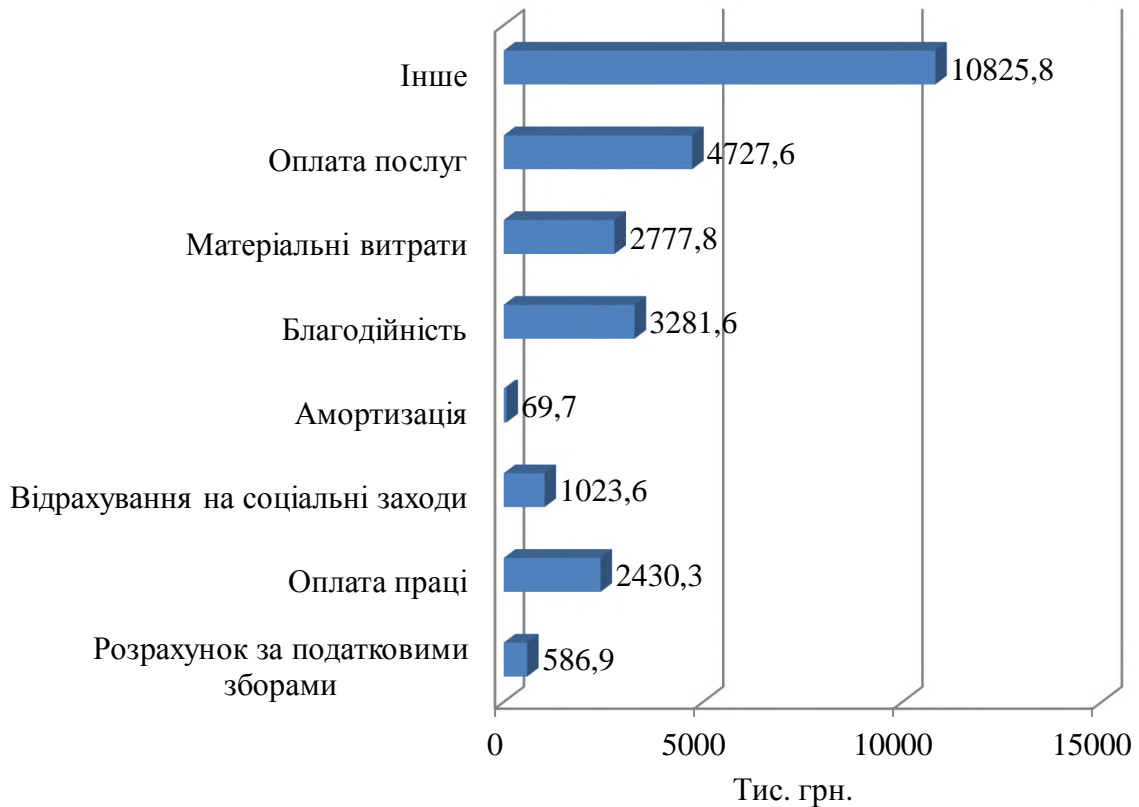

Рисунок 2.2 – Графічне зображення структури використання коштів ГО Тернопільщини (за даними [31])

Як видно з даних рис. 2.2, найбільша сума коштів використовувалася ГО Тернопільської області на статтю інші витрати - 10825,8 тис. грн. При цьому на оплату праці було спрямовано 2430,3 тис. грн., на відрахування на соціальні заходи - 1023,6 тис. грн., оплату послуг - 4727,6 тис. грн., благодійність - 3281,6 тис. грн., матеріальні витрати - 2777,8 тис. грн., розрахунки за податковими зборами - 586,9 тис. грн. Амортизація становила незначну суму – всього 69,7 тис. грн. із загальної суми витрат громадських організацій області.

2.2 Аналіз організації управління діяльністю ГО «Десантно-козацький рій»

Загальні збори є найвищим керівним органом ГО "Десантно-козацький рій", що збираються по мірі необхідності, але не менше, чим раз на рік за рішенням ради або голови організації. Позачергові збори скликаються по рішенням правління, голови чи ревізійної комісії, у разі, якщо за їх проведення висловлюються не менше десяти відсотків членів. Місце, дата, час та розпорядок зборів визначаються принаймні за 10 робочих днів до їх скликання.

Загальні збори є легітимними, якщо в них приймає участь більше п'ятдесяти відсотків членів від їх загальної кількості. Рішення приймаються двома третинами голосів усіх присутніх членів ГО на загальних зборах, окрім випадків, що передбачені статутом. При відсутності необхідної кількості членів загальні збори можуть відстрочуватися на термін до 15 днів.

Якщо деякі члени повідомили письмово перед початком загальних зборів, що не можуть особисто взяти участь у зборах, то вони можуть скористатися при голосуванні засобами комунікації (електронна пошта, телефон, інтернет) одноразово або до кінця засідання. Ці члени організації змушені підтвердити письмово своє голосування чи відмову від нього, але не пізніше ніж три дні робочих від дня проведення зборів загальних.

Кожен член організації на загальних зборах має один голос. Загальні збори проводяться головою загальних зборів організації, обраним на засіданні. Загальні збори організації проводять:

- прийняття рішення щодо внесення змін до статуту організації, продажу майна організації у розмірі не менше п'ятдесяти відсотків майна та ліквідації організації (при голосуванні за це не менше три четвертих голосів, якщо інше не передбачено законом);
- затверджують вказівки для проведення загальних зборів організації;
- затверджують програми діяльності, основні напрямки, плани організації;
- обирають строком на чотири роки голову організації, членів правління, заступника голови організації;

- затверджують і заслуховують річні звіти правління організації та її голови;
- достроково припиняють повноваження членів правління організації, заступника голови і голови організації;
- звільняють і обирають з посади членів і голову Ревізійної комісії (Ревізора), заслуховують і затверджують звіти Ревізора про діяльність організації;
- визначають участь організації в інших об'єднаннях юридичних осіб;
- ухвалюють рішення про створення окремих організаційних підрозділів;
- відкликають до закінчення терміну керівника окремого підрозділу;
- вирішують питання про ліквідацію окремих підрозділів;
- приймають рішення по проблеми питаннях в роботі по мірі своєї компетенції;
- приймають до розгляду скарги членів рою на рішення Правління по виключенню члена з рою, та щодо інших проблем.

Постійним керівним органом організації є правління, яке діє в період між зборами загальними та вирішує питання, що не належать виключно до компетенції загальних зборів. Засідання правління скликається головою і відбуваються не рідше одного разу на місяць.

Загальними зборами організації визначається персональний і кількісний склад Правління. Воно обирається терміном на чотири роки. До його складу входять заступник голови організації та голова організації.

Коли на засіданні Правління присутні більше п'ятдесяти відсотків членів Правління, тоді воно вважається чинним. Рішення на Правліннях приймаються більшістю голосів усіх членів, що присутні на даному засіданні. Один голос при голосуванні має кожен член Правління.

Правління ГО має такі повноваження:

- зібрання загальних зборів;
- рішення про виключення, прийняття або припинення членства в Організації;

- виконання та контроль рішень, які прийняли Загальні збори в рамках їх компетенції;
- контроль виконання і затвердження програм і планів діяльності організації;
- вирішення питань про заснування засобів масової інформації;
- опрацьовує положення додаткові щодо роботи Ревізійної комісії - (Ревізора);
- подає Загальним зборам для обговорення і затвердження щорічні звіти про роботу Організації і пропозиції щодо розподілу ресурсів на другий рік;
- приймає рішення щодо рівня заробітної плати та штатного розпису членів організації;
- здійснює встановлення умов щодо оплати праці працівників згідно штату організації;
- виконання функцій по управлінню коштами і майном організації в рамках компетенції наданої зборами ГО;
- затвердження ескізів символіки і посвідчень, печаток та штампів організації;
- затвердження вступних та членських внесків.

Правління організації вправі вирішувати про прийняття особи, що допомагала виконувати завдання по статуту Організації протягом року в її члени або учасники.

Правління організації може приймати рішення щодо відзначення членів організації, а також інших осіб, що допомагали виконувати статутні завдання ГО. Громадську Організацію очолює її голова. Вищою посадовою особою ГО є голова організації, який звітується Загальним зборам. Він вибирається загальними зборами з членів організації на термін повноважень на чотири роки. При потребі загальні збори вибирають заступника голови, який виконує обов'язки голови на період його відсутності.

Голова Організації:

- очолює Правління, визначає зміст та порядок роботи, керує на засіданні,

організовує протоколи на засіданні, здійснює контроль за виконанням рішення Загальних зборів та Правління;

- офіційно без довіреності представляє ГО в органах місцевого самоврядування та державної влади, також у відносинах з іншими підприємствами, установами і організаціями, зарубіжними фірмами, а також іншими індивідами в Україні і в других державах;

- видає накази, підписує довіреності та рішення Правління;

- має право передавати свої повноваження вповні або частково іншим членам Правління або заступнику Голови;

- окреслює коло повноважень та обов'язків заступника голови організації;

- має право закривати і відкривати рахунки в банках та фінансових установах, підписувати фінансові й банківські документи;

- збирає у разі необхідності позачергові загальні збори;

- затверджує штатний розпис і фонд оплати праці, підписує цивільно-правові і трудові договори, приймає і звільняє працівників, складає накази та для працівників організації та інші акти ;

- укладає договори та інші документи від імені організації з урахуванням цього Статуту;

- контролює виконання доручень та рішень керівних органів голови та управління організації;

- надає звітність про свою діяльність;

- при відсутності голови регламентує роботу та очолює Правління, веде засідання, забезпечує протоколювання на засіданні Правління, здійснює контроль за виконанням рішення Загальних зборів та Правління;

- контролює виконання доручень та рішень керівних органів управління ГО та за дорученням голови;

- надає звіт на Загальних зборах про діяльність ГО в межах повноважень;

- вирішує інші поточні питання діяльності Організації і здійснює інші адміністративні функції, які направлені на реалізацію статутних завдань ГО;

- проводить іншу діяльність у межах своїх повноважень, які надані йому

Головою Організації.

Контролюючим органом ГО є Ревізійна комісія. Голова, а також члени Ревізійної комісії організації, обираються загальними зборами на термін чотири роки. Ревізійна комісія (ревізор):

- проводить аудит фінансово-господарської діяльності ГО за дорученням Загальних зборів, власною ініціативою чи вимогою третини членів Організації;
- подає звіт щодо своєї діяльності перед Загальними зборами, та щорічно звітує про діяльність на Загальних зборах;
- контролює дотримання статутними органами ГО та її членами вимог Статуту та нормативних документів організації.

Члени Ревізора мають право на доступ і перевірку всіх фінансових документів організації. Діяльність організації контролюється у формі перевірок і аудитів. Згідно результатів перевірок робляться висновки, що надаються Правлінню для інформації або прийняття рішення у разі необхідності.

Фінансово - господарська діяльність організації контролюється не менше одного разу на рік. Для проведення таких перевірок Ревізор може запросити відповідних фахівців, які затверджуються кошторисом Організації.

Ревізійна комісія може вимагати від посадових осіб ГО та її членів фінансові та інші документи, а також особисті пояснення. Даний орган збирає позачергові загальні збори ГО, якщо виникла небезпека інтересам організації або її членам чи знайдені зловживання зі сторони посадових осіб ГО або її членів.

Засідання Ревізійної комісії проводять раз на рік і рахуються дійсними, якщо на ньому є більше п'ятдесяти відсотків членів Ревізійної комісії. Усі рішення на зборах Ревізійної комісії приймаються простою більшістю голосів присутніх членів. При голосуванні кожен член комісії має один голос.

Керівні органи ГО надають звіт на загальних зборах не менше одного разу на рік. Правління, заступник голови організації, голова звітують на загальних зборах по питаннях, що пов'язані з реалізацією покладених на них повноважень та здійснення завдань громадської організації лише один раз на рік, і на

Правлінні - про діяльність не рідше одного разу на півроку.

Щорічний звіт про виконання поставлених завдань перед «Козацько-десантним роєм» підлягає опублікуванню на власній Інтернет-сторінці ГО чи в засобах масової інформації протягом тридцяти днів з дня його оприлюднення, але не пізніше як за п'ятдесят днів після закінчення календарного року.

2.3 Аналіз діяльності ГО «Десантно – козацький рій» у сфері формування громадянського суспільства в Україні

Структура заходів ГО «Козацько – десантний рій» за 2017 рік наведена на рис. 2.3.

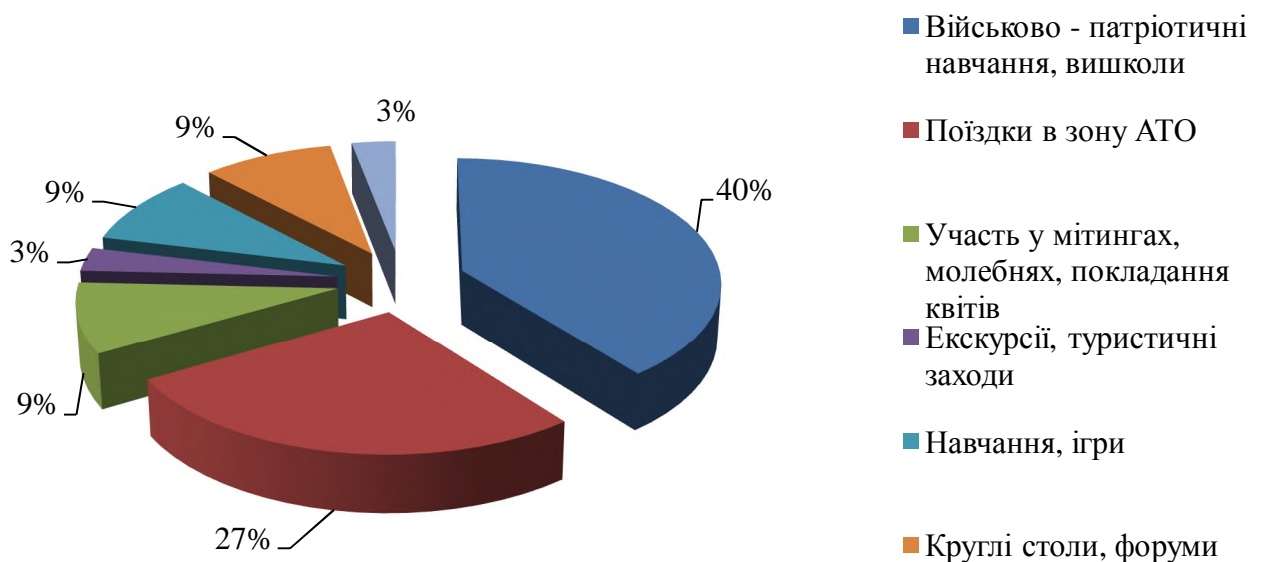

Рисунок 2.3 - Структура заходів ГО «Козацько – десантний рій» за 2017 рік

Як бачимо з рис. 2.3, найбільшу частку заходів, які були проведені ГО «Козацько – десантний рій» у 2017 році (40%) становили військово-патріотичні навчання та вишколи. Поїздки в зону АТО займали 27% від загальної кількості проведених заходів, 9% - участь у мітингах, молебнях, покладаннях квітів, 9% -

круглі столи та форуми, а 3% - навчання та ігри, що організовувалися ГО переважно для молоді.

Структуру заходів, у яких брала участь ГО «Козацько-десантний рій» за 2018 рік, можна простежити з рис. 2.4.

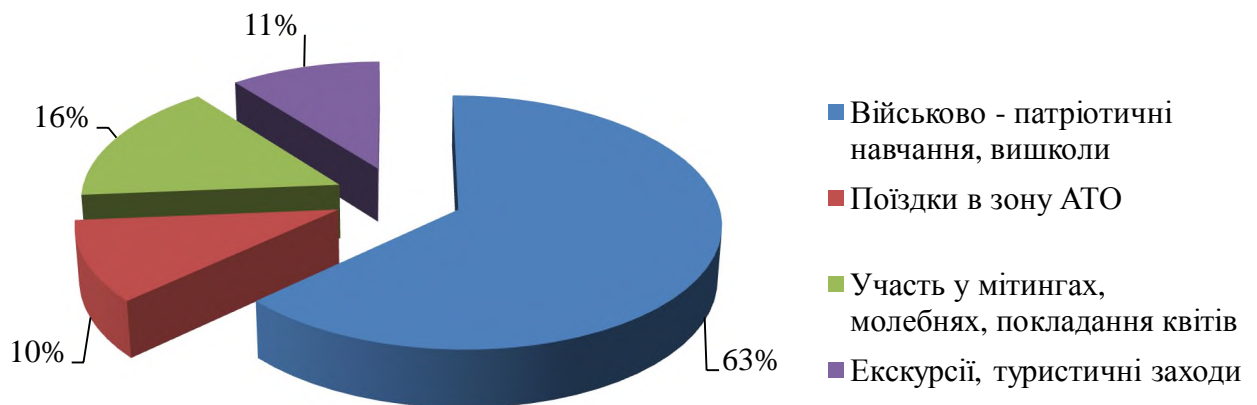

Рисунок 2.4 - Структура заходів, у яких брала участь ГО «Козацько-десантний рій» у 2018 рік

Отже, серед заходів, у яких брала участь ГО «Козацько-десантний рій» у 2018 році, найбільшу частку займали військово-патріотичні навчання та вишколи – 63%. 10% заходів становили поїздки в зону АТО, які здійснювалися членами ГО «Козацько-десантний рій». 16% всіх проведених заходів – участь у мітингах, молебнях, покладання квітів до пам'ятників загиблих воїнів, 11% - екскурсії та туристичні походи, що організовувалися досліджуваною громадською організацією.

Динаміка кількості заходів, проведених ГО «Десантно – козацький рій» у сфері військово – патріотичних вишколів і навчань за період 2016-2018 рр. зображена на рис. 2.5.

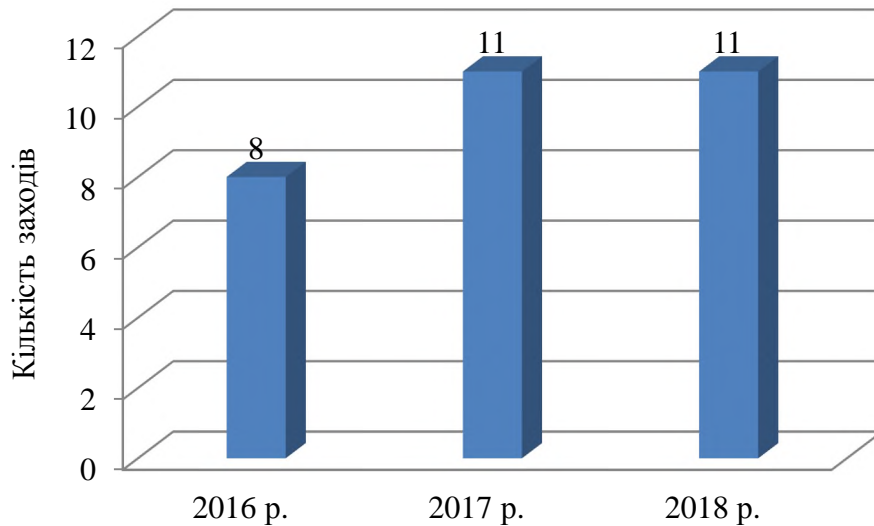

Рисунок 2.5 - Динаміка кількості заходів, проведених ГО «Десантно – козацький рій» у сфері військово – патріотичних вишколів і навчань за період 2016-2018 рр.

Дані рис. 2.5 показують, що у 2017 році кількість проведених ГО «Десантно–козацький рій» заходів порівняно з попереднім роком зросла на 3, або на 12,5%, а у 2018 році залишилася на тому ж рівні, що і в попередньому періоді. Загалом за три попередні роки ГО «Десантно – козацький рій» було проведено біля 30 заходів у сфері військово – патріотичних вишколів і навчань, що проводилися у різних районах Тернопільської області (Підволочиський, Зборівський, Кременецький, Козівський, Монастирський, Борщівський, Чортківський, Ланівецький, Теремовлянський), а також у Хмельницькій та Кіровоградській області.

Військово-патріотичне виховання молоді здійснюється ГО «Десантно – козацький рій», українським козацтвом за підтримки воїнів Афганістану, учасників АТО та офіцерів Збройних сил України, які передають молоді свій досвід, отриманий під час участі в бойових діях.

Динаміка кількості учасників, що брали участь в організованих ГО «Десантно – козацький рій» навчаннях та вишколах військово-патріотичного характеру, зображена на рис. 2.6.

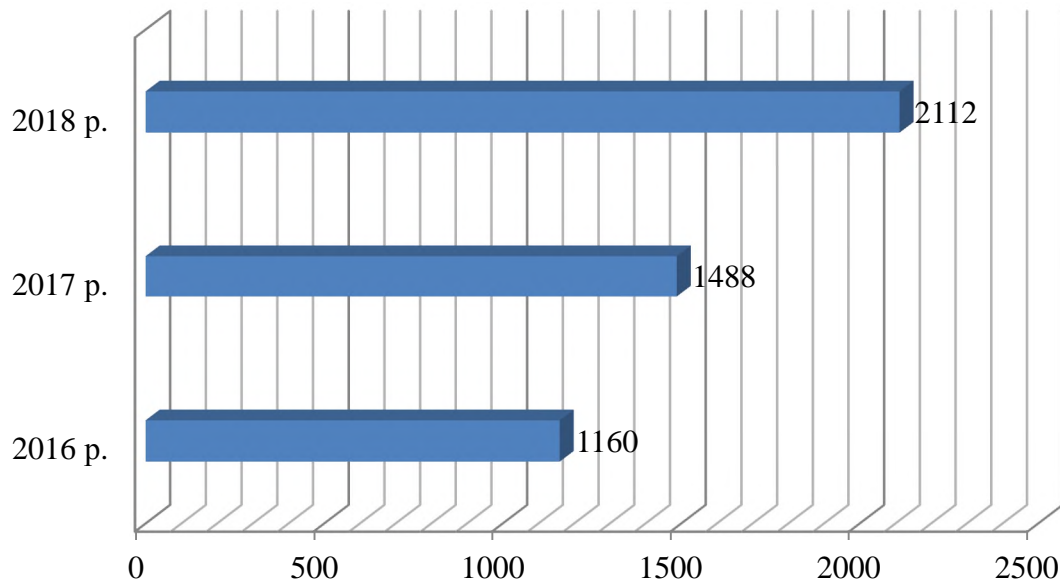

Рисунок 2.6 - Динаміка кількості учасників, що брали участь в організованих ГО «Десантно – козацький рій» навчаннях та вишколах військово-патріотичного характеру

Загальна кількість задіяних учасників у навчаннях та вишколах військово-патріотичного характеру, організованих ГО «Десантно – козацький рій» у 2016 – 2018 роках, становила біля 4800 осіб.

Беручи активну участь у військових навчаннях, майбутні захисники вітчизни за допомогою досвідчених інструкторів навчаються тактиці ведення бою в умовах, наближених до бойових. Виконуючи поставлені завдання, учасники заходів отримали необхідні навички у поводженні зі зброєю, у наданні первинної медичної допомоги та багато інших корисних знань.

Розглянемо більш детально перелік цих заходів, що були проведені у 2016 році, використовуючи дані табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Заходи ГО «Десантно – козацький рій» щодо проведення військово – патріотичних вишколів і навчань у Тернопільській області у 2016 році

Назва заходу	Місце проведення заходу	Дата проведення заходу	Кількість учасників заходу, осіб
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016»	м. Тернопіль – с. Велика Березовиця – м. Теремовля – с. Семенів (Чортківський – Бучацький райони)	04.06 – 05.06	50
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016» та «Зборівські крути»	с. Воробіївка Зборівського району	04.06 – 05.06	150
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016»	с. Городище Козівського району	30.07 – 31.07	180
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016»	с. Ходачків Козівського району	20.08 – 21.08	160
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016»	м. Козова Тернопільської області	24.09 – 25.09	200
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016»	с. Жолоби Кременецького району	25.10 – 26.10	120
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016» та створення «Козацької республіки»	с. Нове село Підволочиського району	28.10	120
Військово-патріотичні змагання «Козацький вишкіл – 2016»	м. Кременець Тернопільської області	05.11 – 06.11	180
Всього			1160

Заходи ГО «Десантно – козацький рій» із проведення військово – патріотичних вишколів і навчань, що були проведені у Тернопільській області в 2017 році, наведено у табл. 2. 3.

Таблиця 2.3 - Заходи ГО «Десантно – козацький рій» із проведення військово – патріотичних вишколів і навчань у Тернопільській області у 2017 році

Назва заходу	Місце проведення заходу	Дата проведення заходу	Кількість учасників заходу, осіб
1	2	3	4
Військово-патріотичні змагання «Козацька січ – 2017»	с. Малі Чорнокінці Чортківського району	12.02	60
Військово-патріотичні навчання «Козацька січ – 2017»	м. Кременець Тернопільської області	21.03	130
Військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2017»	м. Козова Тернопільської області	21.03	120
Військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2017»	м. Кременець Тернопільської обл.	20.05 - 21.05	170
Військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2017»	м. Чортків Тернопільської обл.	28.06 - 29.06	230
Молодіжний наметовий таборі присвяченому 75-річчю утворення УПА та 100-річчю боїв під с. Конюхи	с. Конюхи Козівського району	30.06 – 02.07	90
Військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2017»	м. Зборів Тернопільської області	05.08-06.08	120
Військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2017»	с. Денисів (Яструбово, Купчинці) Тернопільської обл.	19.08 - 20.08	120

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4
Військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2017»	с. Нестерівці Зборівського району	05.11	98
Військово-патріотичні навчання «Козацька січ – 2017»	в м. Тернополі ТНТУ ім. Івана Пулюя	27.10-3.11	250
Військово-патріотичні навчання «Козацька січ – 2017»	м. Чортків Тернопільської обл.	12.11 - 13.12	100
Всього			1488

Отже, загальна кількість учасників заходів ГО у сфері військово – патріотичних вишколів і навчань у 2017 році становила біля 1488 осіб.

Окрім вище перелічених військово – патріотичних вишколів і навчань, у 2017 році ГО «Десантно – козацький рій» було проведено ряд інших заходів, зокрема:

- 2 січня - волонтерська поїздка в зону проведення АТО за підтримки громадян Буцацького р-ну (Кременецький осередок, Подільський осередок);

- 13 січня - поїздка в зону проведення АТО з волонтерською допомогою до козаків, які проходять службу в Луганській та Донецькій областях (Зборівський, Кременецький та Подільський осередки);

- 22 січня - реквієм пам'яті борців за злуку ЗУНР та УНР «Україна єдина» на Микулинецькому кладовищі;

- 22 січня - допомога в проведенні відкриття Інтерактивного музею (музей бойових побратимів);

- 26 січня - проведення відкритого уроку «Захист Вітчизни» в Чортківському вищому професійному училищі (Тернопільський кіш, спілка афганців

- 3 лютого - поїздка з волонтерською допомогою в зону проведення АТО (Кременецький, Городницький осередки);

- 9 лютого - участь в проведенні круглого столу «Єднання заради миру»;
- 9 лютого - надання волонтерської допомоги бійцям ВПС «Тернопіль» в місті Попасна (Кременецький осередок);
- 10 лютого - придбання зброї «Лазерта» Тернопільським кішем та Спілкою афганців;
- 12 лютого - участь в спільних забавах в с. Ярчівці Зборівського р-ну (КДЕО);
- 24 лютого - участь в військово-тактичних навчаннях для учасників загонів територіальної оборони на полігоні с. Біла (Лановецький та Збаражський райони);
- 27 лютого - участь в презентації фільму Євгена Дзюби «Рабів до раю не пускають» про діяльність ОУН УПА на території Тернопільщини (Красзнавчий музей м. Тернопіль);
- 4 березня - участь у форумі «Досвід мужніх України, Тернопільщина»;
- 8 березня - з 44 бригадою в зону АТО надано волонтерську допомогу;
- 14 березня - участь в урочистій академії з нагоди Дня добровольця, виставка зброї (Театральна площа);
- 19 березня - поїздка в зону АТО з волонтерською допомогою по напрямку Луганська та Донецька області (КДЕО, Подільський осередок);
- 04 квітня - семінар по вишколу «Сокіл - Джура»;
- 09 квітня - участь в змаганнях «Бойового Гопака» в ЗОШ №7;
- 12 квітня - поїздка в зону АТО Донецької та Луганської областей;
- 20 квітня - поїздка в зону проведення АТО Донецької та Луганської областей;
- 26 квітня - співорганізація у вишколі територіальної оборони на полігоні с. Біла (Підволочиський, Теремовлянський, Гусятинський райони);
- 18 червня - вшанування воїнів УПА, які загинули на Вишнівеччині;
- 20 - 25 травня - поїздка в зону АТО Донецької та Луганської областей;
- 24 - 25 серпня - участь у концерті патріотичної пісні спільно з міським відділом туризму

- 22 жовтня - участь у святі мікрорайону (вул.Бродівська), показ зброї;
 - 31 жовтня - с. Біла, навчання з територіальної оборони;
 - 12 листопада - покладання квітів, участь в акції до Дня гідності та свободи у місті Тернопіль;
 - 20 листопада - участь у перехованні українських націоналістів у місті Чортків («Ягільницька трагедія» 1942 року);
 - 27-30 листопада - ТНТУ ім.Т. Пулюя, військово - патріотичні навчання «Дорогами доблесті і слави»;
 - 6-10 грудня - поїздка в АТО Донецької та Луганської областей;
 - 21 грудня - вишкіл для школярів ЗОШ № 1 м. Зборів;
- ГО «Десантно – козацький рій» брала активну участь у фестивалі козацької слави, що був названий «Казавчин-фест», який проходив у с. Казавчин у Кіровоградській області у липні 2017 року. Вище згаданий фестиваль був присвячений тому, що у цьому селі Іван Сірко – відомий кошовий отаман Запорізької Січі, робив перепочинок перед походом, що здійснювався ним на Крим. На цьому місці у липні 2017 року громада з участю громадських організацій поставила пам'ятний Хрест та провела його освячення.
- У грудні 2017 року члени громадської організації «Десантно- козацький рій» під час проведення концертної програми Уляни Білик організували виставку-музей зброї, привезеної із зони АТО. Також представники ГО вручили подяки й відзнаки особам, що здійснювали активну волонтерську допомогу нашій армії.
- Заходи ГО «Десантно – козацький рій» щодо проведення військово – патріотичних вишколів і навчань у Тернопільській області у 2018 році наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 - Заходи ГО «Десантно – козацький рій» щодо проведення військово – патріотичних вишкілів і навчань у Тернопільській області у 2018 році

Назва заходу	Місце проведення заходу	Дата проведення заходу	Кількість учасників заходу, осіб
Військово - патріотичні навчання, приурочені до 100- річчя боїв під Крутами	с. Борщівка Лановецького району	26.01	170
Військово - патріотичний вишкіл до Дня Добровольця	місто Збараж	16.03	200
Військово- патріотичний вишкіл «Козацька Січ 2018»	м. Чортків	11.05 – 12.05	186
Військово - патріотичні навчання	місто Збараж	14.05 – 16.05	195
Військово - патріотичні навчання	с. Скоморохи	26.05	210
Військово - патріотичні навчання приурочені святкуванню Дня Замку м. Кременець	м. Кременець	03.06	226
Патріотичні навчання «Чортківська офінзива»	м. Чортків	16.06	190
Військово - патріотичні навчання	с. Золота Слобода Козівського району	23.08 – 25.08	210
Військово - патріотичні навчання	с. Дітківці Зборівського району	02.09	95
Військово - патріотичний вишкіл	м. Чортків	22.10 - 23.10	180
Військово - патріотичний вишкіл для студентів ТНТУ ім. Івана Пулюя	м. Тернопіль	09.10	250
Всього (11 заходів)			2112

Отже, за результатами 2018 рік ГО «Козацько-десантний рій» було проведено 11 заходів, у яких взяли участь 2112 учасників.

Крім зазначених у табл. 2.4, ГО «Десантно – козацький рій» у 2018 році провела такі заходи:

- 12-15 січня - поїздка в зону проведення АТО (з міст Хмельницький, Тернопіль);
- 13 лютого - організація та участь в мітингу до 29 - річниці виведення військ з Афганістану;
- 19 лютого - участь в молебні біля пам'ятника Небесній сотні на території навчального корпусу №7 ТНТУ ім. Івана Пулюя;
- 8 березня - поїздка в зону проведення АТО за участі Зборівського та Городецького осередків;
- 8 травня - організація екскурсії в музей політв'язнів, 44 бригади для курсантів Тернопільського професійного коледжу з підвищеною військовою та фізичною підготовкою;
- 8 травня - покладання квітів у Парку Слави в м. Тернопіль;
- 20 травня - участь у відкритті сезону туризму на горі Бона (місто Кременець);
- 9-14 червня - участь в обласному етапі військової гри «Сокіл - Джура», який був проведений у м. Монастирська (Тернопільська область).

Висновки до розділу 2

Громадська організація «Десантно-козацький рій» є добровільним об'єднанням громадян, створеним на основі єдності їх інтересів задля спільної реалізації своїх прав і свобод. Вона створена для спільної діяльності патріотично налаштованих громадян, які мають активну громадянську позицію, по захисту та задоволенню своїх законних інтересів та інтересів держави, народу, суспільства України. Громадська організація «Десантно-козацький рій» є неприбутковою організацією, створеною не для здійснення підприємницької діяльності.

Найбільшу частку заходів, які були проведені ГО «Козацько – десантний рій» у 2017 році (40%), становили військово-патріотичні навчання та вишколи. Поїздки в зону АТО займали 27% від загальної кількості проведених заходів, 9% - участь у мітингах, молебнях, покладаннях квітів, 9% - круглі столи та форуми, а 3% - навчання та ігри, що організовувалися ГО переважно для молоді.

Серед заходів, у яких брала участь ГО «Козацько-десантний рій» у 2018 році, найбільшу частку займали військово-патріотичні навчання та вишколи – 63%. 10% заходів становили поїздки в зону АТО, які здійснювалися членами ГО «Козацько-десантний рій». 16% всіх проведених заходів – участь у мітингах, молебнях, покладання квітів до пам'ятників загиблих воїнів, 11% - екскурсії та туристичні походи, що організовувалися досліджуваною громадською організацією.

У 2017 році кількість проведених ГО «Десантно–козацький рій» заходів порівняно з попереднім роком зросла на 3, або на 12,5%, а у 2018 році залишилася на тому ж рівні, що і в попередньому періоді. Загалом за три попередні роки ГО «Десантно – козацький рій» було проведено біля 30 заходів у сфері військово – патріотичних вишколів і навчань, що проводилися у різних районах Тернопільської області (Підволочиський, Зборівський, Кременецький, Козівський, Монастириський, Борщівський, Чортківський, Ланівецький, Терехівський), а також у Хмельницькій та Кіровоградській області.

Військово-патріотичне виховання молоді здійснюється ГО «Десантно – козацький рій», українським козацтвом за підтримки воїнів Афганістану, учасників АТО та офіцерів Збройних сил України, які передають молоді свій досвід, отриманий під час участі в бойових діях.

Кількість задіяних учасників у навчаннях та вишколах військово-патріотичного характеру, організованих ГО «Десантно – козацький рій» у 2016 – 2018 роках, щороку стабільно зростала становила і загалом становила біля 4800 осіб. Крім цього, дана організація брала активну участь і в інших заходах.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ДЕСАНТНО-КОЗАЦЬКИЙ РІЙ» У РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

3.1 Проект організації Всеукраїнського військово – патріотичного вишколу у с. Стіжок Шумського району Тернопільської обл.

На сучасному етапі у нашій країні відбуваються складні соціально-економічні та військові події. З початком війни, що була розпочата Росією проти нашої вітчизни, як показала практика, наше суспільство стало на захист Батьківщини, виявляючи активне протистояння ворожій агресії. У цих умовах особливої актуальності набуває проведення заходів із військово-патріотичного виховання молодого покоління. Необхідно продовжувати та розвивати традиції українського козацтва, яке повинне залучатися до тих дуже важливих для нашого народу суспільних процесів, які сьогодні проходять у нашій державі та можуть визначальною мірою вплинути на її майбутнє.

З цією метою пропонуємо розробити та реалізувати проект організації проведення Всеукраїнського військово-патріотичний вишколу з облаштуванням шестиденного табору, розміщеного у наметовому містечку, в селі Стіжок Шумського району Тернопільської області.

Громадська організація «Козацько-десантний рій» шляхом організації цього вишколу ставить за мету сприяти правильному формуванню особистості молодій людині, забезпечення її всебічного розвитку та вдосконалення, виховання патріотизму.

В основі реалізації проекту ставляться такі важливі цілі:

- формування у молоді глибоких засад свідомого ставлення до історичного періоду, що відбувається у житті українського народу за період його існування і на даний час;

- виховання у молодого покоління вірних загальнолюдських цінностей;
- розвиток культурної спадщини українців, удосконалення духовних начал та цінностей у житті;
- ознайомити та юних з традиціями та звичаями українського народу;
- пропагування проведення здорового способу життя;
- виховання ставлення з повагою до старшого покоління;
- формування усвідомлення цінності людського життя та відповідальності за власні вчинки;
- формування активної життєвої позиції, яку повинна займати сучасна молодь;
- зростання у підростаючого покоління бережливого ставлення до матеріальних цінностей, з якими їм доведеться зустрічатися у житті;
- формування високих моральних якостей молодої людини;
- набуття практичних навиків надання людям необхідної первинної допомоги у сфері медицини;
- прихід молоді до усвідомлення великої відповідальності за майбутнє рідної країни.

У процесі організації табору планується до його проведення долучити:

- а) колишніх воїнів, що пройшли війну у Афганістані;
- б) сучасних захисників Батьківщини - учасників АТО, які зможуть передавати молоді отриманий ними досвід, набутий за час участі у бойових діях;
- в) козацькі формування Тернопільщини та інших областей.

Важливою складовою даного проекту є навчання майбутніх захисників України військових навиків – зокрема, ведення бою, створення засідок та інших, які будуть перейматися ними від досвідчених інструкторів. Умови, в яких відбуватимуть навчання, планується створити максимально подібними до справжніх бойових дій. Отже, участь у військово-патріотичному вишколі дасть можливість учасникам даної програми забезпечення отримання багатьох корисних навиків, вмінь та знань, що є необхідними у житті кожної людини як в повсякденному житті, так і в умовах служби на захисті рідної землі від будь-якої

агресивних дій зовні чи всередині країни. Шляхом проведення навчань та тренувань молодь вчиться упевнено й самостійно діяти у складних ситуаціях, морально і психологічно відповідати вимогам умов бойової обстановки.

Налагодження регулярного спілкування молоді Тернопільщини та інших областей України з представниками Українського козацтва буде сприяти формуванню у молодого покоління поваги до своїх батьків, старших за них людей, які володіють певним життєвим досвідом, а також дозволить їм шанувати історичне минуле нашої нації, бути патріотами свого краю.

У процесі організації проведення військово-патріотичного вишколу планується проведення таких заходів:

- зустрічі з фахівцями у різних життєво важливих для суспільства сферах;
- акції, спрямовані на покращення екологічного стану регіону і в цілому держави;
- військові вишколи, марш-кидки, військово-патріотичні ігри (в тому числі організовані партнерами – іншими інститутами громадянського суспільства);
- організація навчань з територіальної оборони;
- організація та проведення змагань з різних видів спорту;
- організація та проведення спільних заходів із закладами освіти на обласному і загально-державному рівні, пов'язаних з підвищенням рівня правових знань, із залученням фахівців відповідної галузі;
- участь в організації та відзначенні релігійних та загально-державних свят;
- організація та проведення фестивалів, конкурсів, концертів, театральних вистав та інших культурно-масових заходів;
- волонтерська робота – організація поїздок в зону проведення військової операції (АТО), надання військовим та мешканцям окупованих територій (Донецької та Луганської областей) гуманітарної та психологічної допомоги;
- налагодження та підтримка дружніх відносин з українськими діаспорами в різних країнах світу;

- створення Міжнародної громадської організації «Українська козацька січ» із формуванням осередків в українських містах і селах, а також за межами країни;

- інші заходи, спрямовані на підтримку державної політики, пов'язаної з вихованням молоді.

До участі у програмі «Козацька Січ – 2020» планується залучити молодіжні організації Тернопільської, Хмельницької, Кіровоградської, Львівської, Одеської, Миколаївської, Вінницької, Житомирської, Херсонської, Луганської (м. Попасна, м. Сватово), Донецької (м. Словянськ, м. Павлополь, місто Волноваха), Рівенської, Київської областей в кількості 150 осіб.

Мета організації табору - сприяти самопізнанню та самовихованню учасників, віднайденню ними свого покликання та шляху в військово-патріотичному просторі через спеціальну вишкільну систему занять, змагання, ігор побудованих на основі національно-патріотичної і військово-спортивної системи виховання використовуючи досвід козацького, скаутського і військового виховання; формування національно-патріотичної свідомості і національної гідності; підвищення престижу навчання у військових навчальних закладах та служби у лавах Збройних Сил України; ознайомлення представників військово-патріотичних організацій з новітніми методиками та системами роботи з молоддю в умовах літнього відпочинку.

У процесі проведення вишколу ставляться такі завдання:

- формування у молодого покоління українців почуття національно-патріотичної свідомості, гарячої любові до рідної землі, вірності народу і Батьківщині;

- вихованні сили волі в учасників, гартування їх духу;

- формування позитивного світогляду молоді;

- виховання особистої готовності ефективно діяти в будь-який час та в будь-якому місці, стаючи на захист рідної землі та родини;

- зрощування готовності до виконання громадського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності і незалежності України;

- плекати в юнаків готовність до самопідготовки для військової служби;
- популяризувати професію військового, як гідний шлях самореалізації особи;
- ширити історичні звичаї українського війська від найдавніших часів до теперішніх;
- провести підготовку інструкторів із військово-патріотичного виховання для організації і проведення національно-патріотичних програм під час відпочинку дітей та молоді на базі літніх наметових таборів.

Програма табору наведена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1- Програма проведення табору у с. Стіжок Шумського району
Тернопільської обл.

Щоденні заняття	Школа виживання (орієнтування на місцевості; похід; навички таборування (створення схованки); розпалювання вогнища; харчо-забезпечення (мисливство); водо-забезпечення; самодопомога при різноманітних ураженнях).
	Стрілецька підготовка (ТТХ стрілецької зброї; правила поводження зі зброєю; навички стрільби; стрільба з пістолета, гвинтівки і автомата, метання гранати і холодної зброї).
	Військовий рукопашний бій (самостраховка; різновид ударів, захисту і прийомів; захист від озброєного супротивника; захоплення супротивника в полон).
Періодичні навчання	Тактика (загальні тактичні поняття; індивідуальна тактична підготовка; дії підрозділу в бою та на марші; організація засідки і контр-засадних дій).
	Тактична домедична підготовка (загальні поняття травм та поранень; навички надання першої домедичної допомоги; самодопомога; дії в зоні обстрілу при виявленні пораненого).

Продовження таблиці 3.1

1	2
	<p>Розвідка (загальне поняття про розвідку і її способи; маскування; способи переміщення; напрацювання навиків спостереження; збір інформації; захоплення «язика»).</p> <p>Інженерно-саперна підготовка (загальні поняття про міни і вибухові пристрої; класифікація мін; алгоритми дій для виявлення і убезпечення від мін і пасток; побудова пасток).</p>
Військово-тактичні ігри	<p>Теренові ігри</p> <p>Пейнтбол</p> <p>Лазертаг</p>
Військово-польові і практичні заходи	<p>Військово-розвідувальний рейд «Пошук».</p> <p>Нічні навчання «Захист».</p> <p>Практичне заняття з виживання «Самітник».</p> <p>Стрільба з бойової стрілецької зброї.</p>
Виховні і культурологічні заходи	<p>Лекція на тематику: «Героїчне минуле України»; «Військові перемоги українських вояків»; «Національно-патріотичний рух і визвольна боротьба українців»; «Сучасні герої України».</p> <p>Лекція-бесіда: «Здоровий спосіб життя»; «Формування в собі позитивного мислення»; «Роль людських цінностей у житті».</p> <p>Екскурсії по історично-визначним місцям навколишніх земель.</p> <p>Співоча ватра (щовечора).</p> <p>Документальні і художні фільми (історична, козацька, військова тематика).</p> <p>Інтелектуальні ігри, конкурси та забави.</p>
Спортивні ігри	<p>Футбол, волейбол, регбі.</p> <p>Козацькі забави.</p>

Розпорядок роботи табору наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 - Розпорядок роботи табору у селі Стіжок Шумського району

1 день	
08.00 – 09.00	Збір учасників
09.00 – 10.30	Переїзд до місця розташування табору
10.30 – 13.00	Інструктаж, розподіл по підрозділам (роям). Облаштування наметового табору.
13.00 – 14.00	Обід. Особистий час.
14.00 – 15.30	Ознайомлення з розпорядком роботи табору і програмою, правилами перебування в таборі. Дооблаштування наметового табору.
15.30 – 16.00	Урочисте відкриття вишкілу.
16.00 – 17.30	Сходини по підрозділам. Ознайомлення з територією
17.30 – 18.30	Заняття: Дії рою під час «Тривоги» («Алярму»)
18.30 – 19.00	Самозарадність. Сповідання теми імпрези на вечерю.
19.00 – 20.00	Вечеря. Особистий час. Збірка командирів.
20.00 – 21.40	Знайомство, презентація учасників табору.
21.40 – 22.00	Приготування до сну. Сповідання теми імпрези на сніданок.
22.00	Нічна тиша.
2 – 5 дні	
Чер.30	Вставання.
06.35 – 07.15	Ранкова руханка.
07.15 – 07.40	Вмивання, впорядкування.
07.40 – 07.50	Ранковий огляд.
07.50 – 08.00	Відкриття денного вишколу.
08.00 – 08.45	Сніданок. Підготовка спорядження до занять.
08.45 – 10.00	1-е заняття
10.00 – 11.15	2-е заняття

Продовження табл. 3.2

1	2
11.15 – 12.30	3-є заняття (чотове або сотенне). Сповідання теми імпрези на обід.
12.30 – 12.45	Підготовка до обіду(самозарадність).
12.45 – 14.00	Обід. Вільний час.
14.00 – 14.30	Сходини по роям.
14.30 – 15.00	Теоретичні заняття, лекції.
15.00 – 17.00	Теренові, спортивні ігри та змагання. Спеціалізовані або культурологічні заходи.
17.00 – 17.30	Рукопаш, бойовий гопак.
17.30 – 18.45	Водні процедури. Сповідання теми імпрези на вечерю.
18.45 – 19.00	Підготовка до вечері (самозарадність).
19.00 – 19.40	Вечеря.
19.40 – 20.30	Вільний час. Збірка командирів.
20.30 – 20.45	Закриття денного вишколу.
20.45 – 21.30	Культурологічний захід (ватра, вогник, дискотека, перегляд відео).
21.30 – 22.00	Підготовка до сну. Сповідання теми імпрези на сніданок.
22.00	Нічна тиша.
6 день	
Чер.30	Вставання.
06.30 – 06.35	Ранкова молитва.
06.35 – 07.05	Ранковий туалет, прибирання в наметах.
07.05 – 07.15	Ранковий огляд.
07.15 – 08.00	Сніданок. Особистий час.
08.00 – 09.00	Прибирання території. Часткове згортання табору.
09.00 – 13.00	Випробування на проходження спец. смуги перешкод.

Продовження таблиці 3.2

1	2
13.00 – 14.00	Двобой з бойового гопака.
14.00 – 15.00	Святковий обід.
15.00 – 16.00	Повне згортання табору.
16.00 – 17.00	Урочисте згортання вишколу.
17.00	Від'їзд учасників табору.

Проведемо розрахунок витрат, що виникатимуть у процесі організації проведення запропонованого заходу.

Витрати на забезпечення проживання та харчування учасників даного заходу (Опх) обчислимо за формулою:

$$\text{Опх} = \text{Кос} \times \text{КД} \times \text{ВД}, \quad (3.1)$$

де Кос - кількість осіб (150 чол.);

КД - кількість днів табору (6 днів);

ВД - вартість проживання та харчування за день (70 грн.).

Тоді вартість проживання та харчування учасників заходу дорівнює:

$$\text{Опх} = 150 \times 6 \times 70 = 63000,0 \text{ грн.}$$

Розрахуємо витрати на транспортні послуги, що виникатимуть у процесі проведення заходу. Вони включатимуть як витрати на перевезення пасажирів автобусами, так і на послуги, що виникають у зв'язку з перевезенням вантажів (обладнання, устаткування) до місця проведення заходу вантажним автомобілем.

Витрати на перевезення учасників та обладнання у рамках проведення заходу «Всеукраїнський військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2020» розрахуємо за формулою:

$$V_{\Pi} = (K_{\text{авт}} + K_{\text{в.а.}}) \times V_{\text{Ст}} \times K_{\text{р}} \times V_{\text{км}}, \quad (3.2)$$

де $K_{\text{авт}}$ – кількість автобусів для перевезення учасників;

$K_{\text{в.а.}}$ – кількість вантажних автомобілів, що будуть використані для транспортування обладнання;

$V_{\text{Ст}}$ – відстань між Тернополем та Стіжком (туди і назад);

$K_{\text{р}}$ – кількість виконаних рейсів;

$V_{\text{км}}$ – вартість одного кілометра перевезень.

Тоді витрати на перевезення учасників та обладнання заходу «Всеукраїнський військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2020» становитимуть:

$$V_{\Pi} = (3+1) \times 146 \times 2 \times 16 = 17152,0 \text{ грн.}$$

Отже, загальні витрати на перевезення учасників та доставку необхідного устаткування та обладнання «Всеукраїнський військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2020» складатимуть 17152,0 грн.

Розрахунок витрат на оренду обладнання й оргтехніки наведено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Розрахунок витрат на оренду обладнання й оргтехніки

Вид обладнання та оргтехніки	Кількість одиниць, шт.	Кількість днів (годин) оренди	Вартість оренди за день (годину), грн.	Сума, грн.
1	2	3	4	5
Проектор	1	4	200,00	800,00
Екран для проектора	1	4	100,00	400,00
Лук середньовічний 1	1	2	550,00	1100,00
Лук середньовічний 2	1	2	500,00	1100,00

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4	5
Арбалет спортивний масою 19 кг	1	2	500,00	1000,00
Арбалет спортивний масою 16 кг	1	2	450,00	900,00
Страйкбольний привід	1	1	500,00	500,00
Страйкбольний привід	1	1	500,00	500,00
Страйкбольний привід	1	1	600,00	600,00
Страйкбольний привід	1	1	500,00	500,00
Стріла для лука	20	1	30,00	600,00
Стріла для арбалета	15	1	34,00	510,00
Мотузка 10 мм (основна, 95 м)	1	1	190,00	190,00
Мотузка 6 мм (допоміжна, 30 м)	1	1	30,00	30,00
Карабін сталевий	30	1	15,00	450,00
Туристична страхувальна універсальна система	6	1	30,00	180,00
ТИР:				
Пістолети, рушниці	4	4	150,00	600,00
Автомати ММГ	20	4	400,00	32000,00
Акустична система 1	2	4	600,00	4800,00
Акустична система 2	2	4	750,00	6000,00
Підсилювач потужності 1	2	4	450,00	3600,00
Підсилювач 2	1	1	550,00	2200,00
Мікрофон	1	4	300,00	1200,00
Процесор акустичних систем	1	4	650,00	2600,00
Намет військовий	8	5	250,00	10 000,00
Усього за статтею витрат				72 360,00

Отже, загальні витрати на оренду обладнання й оргтехніки для проведення військово-патріотичного заходу становитимуть 72 360 грн.

Розрахуємо витрати на поліграфічні послуги та величину канцелярських витрат (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 - Розрахунок витрат на поліграфічні послуги та суми канцелярських витрат

Вид поліграфічних послуг та видів канцелярських витрат	Кількість одиниць, шт.	Вартість за одиницю, грн	Сума, грн.
Поліграфічні послуги			
Буклети	150	20,00	3000,00
Подяки, грамоти	150	8,00	1200,00
Усього за статтею			4200,00
Канцелярські витрати			
Папір А4 (щільність 80 г/м ² , 500 аркушів)	2	90,00	180,00
Ручка кулькова офісна	150	8,00	1200,00
Папка-конверт прозора (формат А4)	36	20,00	720,00
Книжка для записів (формат А6)	150	26,00	3900,00
Бейдж з мотузкою Ахент 4506 (100 х 60 мм)	150	15,00	2250,00
Усього за статтею			8250,00

Отже, з таблиці 3.4 випливає, що заплановані на проведення заходу витрати на поліграфічні послуги становитимуть 4200,00 грн., а канцелярські витрати - 8250,00 грн.

У процесі організації проведення військово-патріотичного вишколу також виникають витрати на інформаційні послуги, а саме навчальних роликів з

патріотичного виховання. Вартість одного такого ролика (витрати відеозйомку, монтаж матеріалу, розробку сценарію, формування тексту та його озвучення) становить 3200 грн. Враховуючи, що потреба у таких роликах – 3 од., розрахуємо суму витрат на інформаційне забезпечення проведення запропонованого заходу (ВІ):

$$ВІ = 3200 \times 3 = 9600 \text{ грн.}$$

Інші витрати на проведення військово-патріотичного заходу включатимуть:

- кульки страйкбольні ціною 0,3 грн./шт у кількості 5000 шт:

$$0,3 \times 5000 = 1500 \text{ грн.};$$

- кульки до рушниці, пістолета. Ціна упаковки кількістю 500 шт. – 120 грн., а необхідна кількість упаковок – 10 уп. Тоді витрати на них становитимуть: $120 \times 10 = 1200$ грн.

Разом інших витрат:

$$1500 + 1200 = 2700 \text{ грн.}$$

Складемо кошторис витрат на реалізацію проекту на основі вище проведених розрахунків (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 - Кошторис витрат на реалізацію проекту: «Всеукраїнський військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2020» з влаштуванням 6-ти денного наметового табору в с. Стіжок Шумського району Тернопільської області»

Вид витрат	Сума, грн.
Оплата проживання та харчування учасників заходу	63000,0
Транспортні витрати	17152,0
Поліграфічні послуги	4200,0
Канцелярські витрати	8250,0
Витрати на оренду обладнання й оргтехніки	72 360,0
Витрати на інформаційні послуги	9600,0
Інші витрати	2700,0
Всього по проекту	180 860,0

Отже, загальна сума витрат проєкту згідно складеного кошторису становитиме 180860,0 грн. У процесі проведення заходу планується також залучити кошти з державного бюджету.

Організація проведення заходу дасть змогу підняти рівень військово-патріотичного виховання української молоді, здобути ними ряд необхідних у житті знань та навиків.

3.2 Заходи з організації патріотичного табору для школярів в селі Лішня Кременецького району Тернопільської області

Вважаємо, що патріотичному вихованню молоді сприятиме організація табору для школярів, який планується провести в с. Лішня. Даний захід передбачатиме змагання команд старшокласників, які представляють райони Тернопільщини. Змагання проходять у туристичному, інтелек-туальному, фізичному, творчому та командному етапах.

Виховання молоді як свідомих громадян України, популяризація громадської активності, соціальної відповідальності та постійного самовдосконалення є пріоритетним у діяльності громадської організації «Десантно-козацький рій».

Головною проблемою, на вирішення якої спрямовано захід, є потреба молоді в отриманні знань та інструментів для своєї участі в побудові громадянського суспільства, її реалізація як активних членів суспільства в рамках організованого громадського руху, а також потреба суспільства у формуванні ефективних молодіжних структур.

Не варто забувати, що на сьогоднішній день склалася негативна ситуація із вихованням та організацією дозвілля учнівської молоді. Як в містах, так і в сільській місцевості підлітки, які не можуть «знайти себе», ведуть нездоровий спосіб життя, зловживають шкідливими звичками, не говорячи вже про непопулярність (а в більшості відсутність) заняття спортом та навчання. Часто батьки, навчальні заклади через різні причини не можуть забезпечити належне національно-патріотичне виховання старшокласників, не можуть створити

відповідні умови для їх особистісного, духовного та фізичного розвитку. Це з часом призводить до проблем із вибором професії, працевлаштуванням та будівництвом сім'ї, здоров'ям підростаючого покоління.

Патріотичне виховання молоді, побудоване на ідейності, закладає основи формування людяності, шляхетності, гідності, працьовитості, тому є найефективнішим шляхом становлення кращого суспільства.

Табір у селі Лішня покликаний виховувати здорове, освічене, духовно багате майбутнє покоління країни. Завдяки своїй специфіці за короткий термін в таборових умовах він перевертає свідомість юнаків та юначок, викриває весь негатив шкідливих звичок, обивательського способу життя, відсутності цінностей та цілей в житті. Головне завдання табору – патріотичне виховання молоді. Його проведення надасть учасникам можливість навчитися працювати в колективі, позмагатися в умовах здорової конкуренції, виявити та розвивати лідерські якості, позитивні риси характеру, проявити творчі здібності, тренувати вольові якості, займатися фізичною культурою, вивчати історію свого краю.

У процесі організації табору ставиться завдання задоволення соціальних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів української молоді, залучення молоді до активної участі в утвердженні та розбудові української держави, створення передумов для всебічного розвитку всіх її творчих сил, сприяння вирішенню молодіжних проблем, допомога молоді в її самореалізації та суспільному становленні.

Сучасне виховання має відігравати випереджальну роль у демократичному процесі, ставати засобом відродження національної культури, припинення морально-духовної деградації, стимулом пробудження таких якостей, як совість, патріотизм, людяність, почуття власної гідності, творча ініціатива, підприємливість тощо; гарантом громадянського миру й злагоди в суспільстві. З огляду на це, діяльність усіх інститутів соціалізації мусить будуватися так, щоб сприяти становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації та гуманізації відносин між нею та довкіллям. Національно-патріотичне виховання являється суттєвою частиною загального

процесу виховання, яке в державному масштабі має пріоритетне значення, оскільки дозволяє виховувати нову генерацію для своєї країни. Найбільш привабливими для дітей підліткового віку та молоді являються заходи з використанням засобів активного дозвілля, творчого самовираження, командної роботи та елементів змагання.

Цільова група, на яку спрямовано проект програми - учнівська молодь старших класів (близько 200 осіб).

Мета проекту програми - сформувати у старшокласників світоглядні орієнтири, засновані на національно-патріотичній ідеї, людської гідності, соціальної активності та власної відповідальності; сформувати їхнє прагнення стати сучасним українцем, що живе за принципами патріотизму, самовдосконалення, громадської активності, здорового способу життя.

Завдання запропонованого заходу:

- формування виховного ідеалу сучасного українця та спрямування молоді на шлях самовдосконалення;
- об'єднання активної молоді з районів, формування кола контактів однодумців;
- залучення молоді до громадської діяльності;
- донесення інформації про визвольну боротьбу українського народу за незалежність; виховання у молоді поваги до історії, традицій української нації; вивчення історії рідного краю;
- гартуванні волі і характеру, формування духу здорової конкуренції під час змагань; формуванні лідерських якостей та особистої дисципліни учасників заходу.

Розглянемо заходи, що мають бути проведені у рамках реалізації проекту програми. У заході візьмуть участь 200 хлопців та дівчат з різних районів Тернопільщини. Учасники знайдуть однодумців, в майбутньому долучаться до діяльності в молодіжному русі області (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 - План реалізації проекту програми організації патріотичного табору для школярів

Етапи реалізації	Опис заходів для здійснення етапу	Термін реалізації етапу	Результати здійснення етапу
1	2	3	4
Підготовчий	<ul style="list-style-type: none"> - повідомлення навчальних закладів з районів Тернопільської області про проведення змагань; - оголошення команд-представників районів до участі у змаганнях; - інструктування команд щодо участі у змаганнях - подання інформації про захід у ЗМІ; - пошук партнерів; - пошук призів для команд-переможців; - запрошення представників влади на відкриття заходу; - планування роботи табору, підбір команди, що обслуговуватиме табір. - підбір керівного складу змагань, ланки інструкторів та розподіл обов'язків; - пошук призів для команд переможців. 	Квітень 2020	<ul style="list-style-type: none"> - підтверджена участь мінімум 10 команд ; - наявність мінімум 2-ох партнерів; - наявність 3-ох призів для команд. - дозвіл на проведення гри; - остаточно підготовлена програма змагань та табору; - Відібрані керівники табору та рада вищих спостерігачів; - виготовлено футболки з символікою табору; -забезпечення подарунками від спонсорів -повністю забезпечена матеріально-технічна сторона втілення табору.

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4
Основний	Проведення триденних змагань у форматі табору	Травень 2020	визначення переможців якісне виконання та аналіз кожного з пунктів програми. участь приблизно 200 старшокласників
Завершувальний	- налагодження контактів з керівниками груп з районів та з учасниками проекту. - аналіз заходу - інформаційний звіт.	Травень 2015	- висвітлення інформації у ЗМІ; -вдосконалення методики проведення гри.

Розглянемо запропоновану програму табору.

Перший день:

Заїзд учасників — до 10.00

10.00-11.00 — розтаборювання та реєстрація

11.30-12.40 — відкриття гри

12.40-13.30 — впорядкування території

13.30-15.00 — обід

15.00-19.00 — туристична техніка та турнір з пейнтболу

19.00-20.00 — вечеря

20.00-21.30 — Брейн-ринг

21.30-22.30 — творча-ватра

22.30-23.00 — підготовка до сну

23.00 — нічна тиша

Другий день

7.00-8.00 — вставання, руханка, вмивання

8.00-9.00 — сніданок

9.00-9.30 — відкриття дня

9.30-14.00 — теренова гра

14.00-15.00 — обід

15.00-16.30 — закриття гри та нагородження переможців

18.00 — від'їзд учасників

Планується кошти на проведення табору для школярів за рахунок таких джерел: внесок спонсорів та партнерів, власний внесок організації, внесок Департаменту у справах сім'ї, молоді фізичної культури та спорту ТОДА.

Кошторис витрат на реалізацію проекту проведення патріотичного табору для школярів у с. Лішня Кременецького району наведено у табл. 3.7.

Таблиця 3.7- Кошторис витрат на реалізацію проекту проведення патріотичного табору для школярів у с. Лішня Кременецького району (Тернопільська область)

Назва та статті витрат на реалізацію проекту програми	Розрахунок витрат	Сума коштів, очікувана від департа-менту, грн.	Сума коштів із інших джерел, грн	Власний внесок організації, грн.	Загальна сума коштів на реалізацію проекту програми, грн.
1	2	3	4	5	6
Витрати на проїзд, проживання, харчування учасників заходу	Інструктори: (20 осіб), 20 ос. * 2 дн. *30 грн.; учасники (180 осіб): 180 ос.* 2 дн.*30 дн.	3 000	8 000	1000	12 000
Витрати на обслуговування та експлуатацію обладнання	Пейнтбольне спорядження 90 уч.* 82 грн.	5 000	2 380		7380

Продовження табл. 3.7

1	2	3	4	5	6
Канцелярські витрати	Папір, друк бланків для змагань, друк карт місцевості			200	200
Призи, сувеніри	Виготовлення таборових футболок 30 шт. *100 грн	2000	1000		3 000
	Грамоти, дипломи, подяки 15 команд * 33 грн.	300		200	500
Всього витрат		9 300	11 300	1400	22 000

Як бачимо з даного кошторису, у нього включено такі види витрат:

- витрати на проїзд, проживання, харчування учасників заходу;
- витрати на обслуговування та експлуатацію обладнання;
- канцелярські витрати;
- витрати на призи і сувеніри для учасників.

При цьому витрат на оренду палаток для проживання учасників заходу не планується, оскільки учасники табору будуть проживати у наметах, привезених із собою. Отже, загальна сума коштів, яку очікується вкласти у проведення літнього табору патріотичного характеру для школярів, що буде організовуватися у с. Лішня, становитиме 22 тис. грн.

3.3 Пропозиції щодо організації військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець Монастирського району Тернопільської області

Пропонуємо з метою забезпечення військово – патріотичного та духовно-морального виховання молодого покоління організувати навчання молоді, що планується провести у м. Коропець. Цей захід планується провести

ГО «Козацько-десантний рій» задля виховання молоді у дусі національної ідеї, зміцнення рівня її фізичної підготовки, яка буде необхідною при проходженні військової служби. Також дане навчання проходитиме у рамках виробленої державою націленості на виховання підростаючого покоління у дусі національної самосвідомості й гідності, збереження українських традицій, рідної культури та мови, прагнення вкладати зусилля у розбудову своєї країни, бути відповідальним за збереження природи.

Молода людина повинна бути захищена від загрози денаціоналізації, вона має будувати своє життя відповідно до національних надбань та цінностей і бути готовою до захисту своєї Вітчизни від втрати нею незалежності. Вона повинна вчитися бути готовою до здійснення активної участі у громадсько-політичному житті країни, здійснювати її розбудову. При цьому необхідно вчити молодь толерантного ставлення до переконань та духовних цінностей представників інших національностей та культур, враховувати особливості культур, що сформувалися у різних регіонах України та інших держав.

Ці завдання і планується вирішувати шляхом проведення військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець.

Учасники заходу зможуть провести зустрічі з ветеранами воєн, щоб глибше пізнати героїчні корені рідного народу, ознайомитися не лише з його визначними особами у минулому, а й теперішніми прикладами героїчних вчинків українців як на Сході України, так і в мирному житті.

У процесів проведення заходу планується застосовувати вишкільну систему опанування необхідними знаннями, яка передбачає застосування досвіду скаутського, козацького, та військового виховання; підвищення престижності проходження навчання у вітчизняних військових навчальних закладах, несення служби у Збройних Силах нашої держави.

Реалізація проекту дасть змогу:

- активізувати військово – патріотичну роботу, в основі якої стоїть молода людина;

- зменшити кількість випадків, коли призовники намагаються ухилитися від проходження військової служби;
- скоротити рівень злочинності серед молоді;
- забезпечити відродження значного духовного потенціалу, яким володіє український народ;
- підвищити рівень національної свідомості молоді.

Розрахуємо прогнозовані суми витрат, які буде необхідно здійснити у процесі реалізації запропонованого заходу.

1. Обрахуємо витрати на проживання та харчування учасників даного заходу. При цьому врахуємо такі дані:

- очікувана кількість осіб, що будуть залучені у даному заході - 160 чол.;
- період проведення табору - 2 дні;
- вартість проживання та харчування за день - 50 грн.

Враховуючи це, знайдемо витрати на проживання та харчування учасників заходу, які складатимуть:

$$Опх = 160 \times 2 \times 50 = 16000,0 \text{ грн.}$$

Проведемо обрахунок транспортних витрат на реалізацію заходу.

При цьому врахуємо, що кількість автобусів, задіяних для перевезення учасників – 3;

- кількість вантажних автомобілів, які будуть здійснювати перевезення необхідного устаткування – 1;
- відстань між Тернополем та Коропцем у дві сторони – 110 км;
- вартість одного кілометра перевезень – 16 грн./км.

Тоді витрати на перевезення учасників та обладнання при проведенні заходу дорівнюватимуть:

$$Вп = (3+1) \times 110 \times 16 = 7040 \text{ грн.}$$

Розрахунок витрат на оренду обладнання й оргтехніки наведено у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Розрахунок витрат на оренду обладнання й оргтехніки для проведення військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець

Вид обладнання та оргтехніки	Кількість одиниць, шт.	Кількість днів оренди	Вартість оренди за день (годину), грн.	Сума, грн.
Проектор	1	2	200,00	400,00
Екран для проектора	1	2	100,00	200,00
Лук середньовічний 1	1	2	550,00	1100,00
Лук середньовічний 2	1	2	500,00	1100,00
Арбалет спортивний масою 19 кг	1	2	500,00	1000,00
Арбалет спортивний масою 16 кг	1	2	450,00	900,00
Страйкбольний привід	3	1	500,00	1500,00
Страйкбольний привід	1	1	600,00	600,00
Стріла для лука	40	1	30,00	1200,00
Стріла для арбалета	20	1	34,00	680,00
Мотузка 10 мм (основна, 95 м)	2	2	190,00	760,00
Мотузка 6 мм (допоміжна, 30 м)	2	2	30,00	120,00
Карабін сталевий	40	1	15,00	600,00
Туристична страхувальна універсальна система	10	1	30,00	300,00
ТИР:				
Пістолети, рушниці	4	2	150,00	600,00
Автомати ММГ	30	2	400,00	24000,00
Акустична система 1	2	2	600,00	2400,00
Акустична система 2	2	2	750,00	3000,00
Підсилювач потужності 1	2	2	450,00	1800,00
Підсилювач 2	1	1	550,00	2200,00
Мікрофон	1	2	300,00	600,00
Процесор акустичних систем	1	2	650,00	1300,00
Намет військовий	8	2	250,00	4000,00
Усього за статтею витрат				50360,00

Отже, загальні витрати на оренду обладнання й оргтехніки для проведення військово-патріотичного заходу становитимуть 50360 грн.

Розрахуємо витрати на поліграфічні послуги та величину канцелярських витрат (табл. 3.9).

Таблиця 3.9 - Розрахунок витрат на поліграфічні послуги та суми канцелярських витрат на проведення військово-патріотичного навчання у м. Коропець

Вид поліграфічних послуг та видів канцелярських витрат	Кількість одиниць, шт.	Вартість за одиницю, грн	Сума, грн.
Поліграфічні послуги			
Буклети	160	20,00	3200,00
Подяки, грамоти	160	8,00	1280,00
Усього за статтею			4480,00
Канцелярські витрати			
Папір А4 (500 аркушів)	2	90,00	180,00
Ручка кулькова офісна	160	8,00	1280,00
Папка-конверт прозора (формат А4)	36	20,00	720,00
Книжка для записів (формат А6)	160	26,00	4160,00
Бейдж з мотузкою (100 x 60 мм)	160	15,00	2400,00
Усього за статтею			8740,00

Отже, з таблиці 3.9 випливає, що заплановані на проведення заходу витрати на поліграфічні послуги становитимуть 4480,00 грн., а канцелярські витрати - 8740,00 грн.

Вартість виготовлення одного ролика, який планується використати у процесі проведення навчання, становить 3200 грн. Враховуючи, що потреба у таких роликах – 2 од., розрахуємо суму витрат на інформаційне забезпечення проведення заходу, що планується провести у м. Коропці:

$3200 \times 2 = 6400$ грн.

Інші витрати становитимуть разом 2640 грн.

Розробимо кошторис витрат на реалізацію проекту, використовуючи вище проведені розрахунки (табл. 3.10).

Таблиця 3.10 - Кошторис витрат на реалізацію проекту військово-патріотичного навчання у м. Коропець

Вид витрат	Сума, грн.
Оплата проживання та харчування учасників заходу	16000,0
Транспортні витрати	7040,0
Поліграфічні послуги	4480,0
Канцелярські витрати	8740,0
Витрати на оренду обладнання й оргтехніки	50360,0
Витрати на інформаційні послуги	6400,0
Інші витрати	2640,0
Всього по проекту	95660,0

Отже, сума витрат на реалізацію проекту військово-патріотичного навчання молоді, що планується провести у м. Коропець, дорівнюватиме 95660,0 грн. Результатом проведення заходу буде зростання військово-патріотичного виховання молоді, формування значного духовного потенціалу та підвищення рівня національної свідомості молоді, а також зростання рівня їх фізичної підготовки.

Висновки до розділу 3

Пропонуємо розробити та реалізувати проєкт організації проведення Всеукраїнського військово-патріотичний вишколу з облаштуванням шестиденного табору, розміщеного у наметовому містечку, в селі Стіжок Шумського району Тернопільської області. Мета організації табору - сприяти

самопізнанню та самовихованню учасників, віднайденню ними свого покликання та шляху в військово-патріотичному просторі через спеціальну вишкільну систему занять, змагання, ігор побудованих на основі національно-патріотичної і військово-спортивної системи виховання використовуючи досвід козацького, скаутського і військового виховання; формування національно-патріотичної свідомості і національної гідності; підвищення престижу навчання у військових навчальних закладах та служби у лавах Збройних Сил України; ознайомлення представників військово-патріотичних організацій з новітніми методиками та системами роботи з молоддю в умовах літнього відпочинку. Загальна сума витрат проєкту згідно складеного кошторису становитиме 180860,0 грн. У процесі проведення заходу планується також залучити кошти з державного бюджету. Організація проведення заходу дасть змогу підняти рівень військово-патріотичного виховання української молоді, здобути ними ряд необхідних у житті знань та навиків.

Вважаємо, що патріотичному вихованню молоді також сприятиме організація табору для школярів, який планується провести в с. Лішня. Даний захід передбачатиме змагання команд старшокласників, які представляють райони Тернопільщини. Змагання проходитимуть у туристичному, інтелектуальному, фізичному, творчому та командному етапах.

Табір у селі Лішня покликаний виховувати здорове, освічене, духовно багате майбутнє покоління країни. У процесі організації табору ставиться завдання задоволення соціальних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів української молоді, її залучення до активної участі в утвердженні та розбудові української держави, створення передумов для всебічного розвитку всіх її творчих сил, сприяння вирішенню молодіжних проблем тощо. Загальна сума коштів, яку очікується вкласти у проведення літнього табору патріотичного характеру для школярів, що буде організовуватися у с. Лішня, становитиме 22 тис. грн.

Пропонуємо з метою забезпечення військово – патріотичного та духовно-морального виховання молодого покоління організувати навчання молоді, що планується провести у м. Коропець. Цей захід планується провести ГО «Козацько-десантний рій» задля виховання молоді у дусі національної ідеї, зміцнення рівня її фізичної підготовки, яка буде необхідною при проходженні військової служби. Також дане навчання проходитиме у рамках виробленої державою націленості на виховання підростаючого покоління у дусі національної самосвідомості й гідності, збереження українських традицій, рідної культури та мови, прагнення вкладати зусилля у розбудову своєї країни, бути відповідальним за збереження природи.

Сума витрат на реалізацію проекту військово-патріотичного навчання молоді, що планується провести у м. Коропець, дорівнюватиме 95660,0 грн. Результатом проведення заходу буде зростання військово-патріотичного виховання молоді, формування значного духовного потенціалу та підвищення рівня національної свідомості молоді, а також зростання рівня їх фізичної підготовки.

РОЗДІЛ 4

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

4.1 Стан розвитку громадських організацій в Україні

Діяльність громадських організацій ставить за мету захист інтересів різних суспільних груп та сприяє вирішенню громадських проблем різних соціальних прошарків населення та окремих індивідів.

До головних тенденцій, якими відзначався розвиток громадських організацій нашої країни за минулі п'ять років, можна віднести наступні:

- зростання чисельності зареєстрованих в нашій країні громадських організацій;
- збільшення у структурі громадських організацій чисельності тих, діяльність яких націлена на розв'язання проблем військовослужбовців, які несуть службу у зоні АТО, громадян, які постраждали у результаті конфлікту на Сході України, а також внутрішньо переміщених осіб;
- зростання сум фінансування громадських організацій в основному за рахунок надходжень коштів, що надані міжнародними благодійними організаціями;
- зростання практики здійснення волонтерського руху населенням нашої країни, яке віддає перевагу волонтерській діяльності перед участю у діяльності громадських організацій;
- збільшення довіри жителів України до роботи громадських організацій та волонтерів.

За даними Державної служби статистики, станом на початок 2018 року в нашій країні налічувалося 80500 громадських організацій, благодійних організацій налічувалося 16837 одиниць, профспілок – двадцять сім тисяч шістсот, 25200 організацій релігійного спрямування, двадцять тисяч об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, одна тисяча чотириста дев'яносто сім органів самоорганізації населення [26].

Важливою складовою здійснення ефективної діяльності громадських організацій є їх фінансування. Як свідчать дані Державної служби статистики, у 2017 р. ГО отримали з різноманітних джерел 7,3 млрд. грн. для проведення своєї діяльності. При цьому основна частка кошти – це надходження від благодійників, вони становили 3,8 млрд. грн., що дорівнювало 52,3% від всієї суми фінансування. Господарська діяльність підприємств, які були створені ГО для досягнення мети та завдань їх діяльності, принесла фінансування у сумі 110 млн. грн., або 15,2% коштів, від сплати членських внесків було отримано 720 млн. грн., або 9,9%. Надходження з місцевих бюджетів склали 3,4%, а з державного бюджету було виділено для фінансування громадських організацій 2,7% загальних коштів. Ці дані відображені на рис. 4.1.

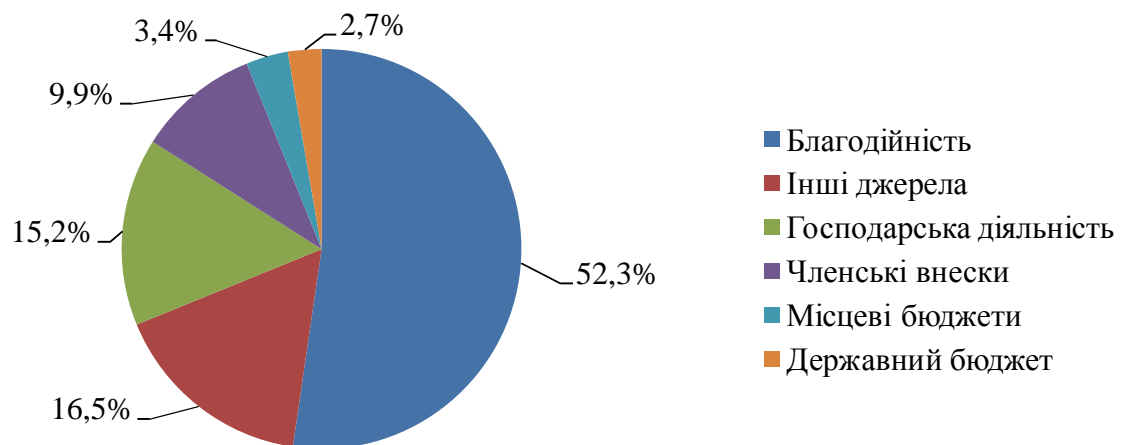

Рисунок 4.1 – Структура використання коштів ГО в Україні [1]

У 2017 році громадськими організаціями було використано 87,6% коштів, що надійшли раніше, а залишок складав 666,3 млн. грн. Найбільше коштів було спрямовано на благодійну діяльність, що складало 29,7% (або 1,8 млрд. грн.). На оплату вартості послуг та праці було використано відповідно 26,2% (або 1,6 млрд. грн.) та 17,5% (або 1,1 млрд. грн.) [1].

У структурі бюджету українських громадських організацій допомога міжнародних донорських організацій є дуже ваговою. За результатами проведених дослідження, більше половини організацій отримують від них

грантову допомогу для здійснення власних проектів. Серед донорських організацій, які найчастіше надають гранти громадським організаціям в Україні слід згадати такі, як Програма розвитку ООН, Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Європейський Союз, Фонд «Відродження», ЮНІСЕФ, Німецьке товариство з міжнародного співробітництва (GIZ), Посольство Великобританії, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNCHR), Міжнародна організація з міграції, Посольство Нідерландів, Міжнародний Червоний Хрест, Агентство Канади з міжнародного розвитку (CIDA) та інші [1].

4.2 Законодавча база діяльності громадських організацій

Згідно Закону України «Про громадські об'єднання» [15] засновниками громадської організації можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які досягли 18 років, а молодіжної та дитячої громадської організації - 14 років.

Засновниками громадської спілки можуть бути юридичні особи приватного права, у тому числі громадські об'єднання зі статусом юридичної особи. Засновниками громадської спілки не можуть бути політичні партії, а також юридичні особи, щодо яких прийнято рішення щодо їх припинення або які перебувають у процесі припинення.

Кількість засновників громадського об'єднання не може бути меншою, ніж дві особи. Засновниками громадської спілки не можуть бути юридичні особи приватного права, єдиним засновником яких є одна і та сама особа.

Засновником громадської спілки не може бути юридична особа приватного права, якщо засновник (власник істотної участі) цієї юридичної особи внесений до переліку осіб, пов'язаних зі здійсненням терористичної діяльності, або щодо яких застосовано міжнародні санкції.

Повноваження засновника громадського об'єднання закінчуються після державної реєстрації громадського об'єднання в установленому законом порядку.

Створення громадського об'єднання відбувається шляхом проведення установчих зборів його засновників, при цьому оформлюється відповідний протокол. Даний протокол повинен містити дані щодо про час й місце проведення зборів, перелік осіб, що брали участь у даних зборах, прийняття рішення щодо започаткування діяльності громадського об'єднання, при цьому зазначаючи мету та цілі його діяльності та інші положення.

При наявності особистої згоди член ГО може увійти до числа керівництва громадського об'єднання, бути обраною на посаду її керівника, а також їй може бути надане право представляти його у різних структурах.

Головуючий та секретар зборів підписують протокол установчих зборів. Реєстрація установи здійснюється терміном не більше шістдесяти днів 60 днів з моменту проведення установчих зборів. Якщо ж до цього терміну необхідні для реєстрації документи не були подані, то таке громадське об'єднання не буде утворене.

Статут громадського об'єднання повинен містити наступні дані:

- повну та скорочену назву громадського об'єднання;
- основну мету та цілі створення, головні напрями діяльності, що буде здійснюватися;
- порядок вступу до громадського об'єднання та припинення членства у ньому;
- перелік прав та обов'язків осіб, що є членами громадського об'єднання;
- повноваження керівника громадського об'єднання або вищого органу управління ним;
- термін, на який встановлюються повноваження керівництва громадського об'єднання;
- періодичність проведення засідань та встановлену процедуру прийняття рішень з боку керівних органів громадського об'єднання;
- порядок організації звітності керівних органів об'єднання, що здійснюється перед його членами;

- порядок винесення скарг учасниками об'єднання щодо прийнятих рішень, дій або неприйняття необхідних дій з боку керівних органів громадського об'єднання;

- процедуру забезпечення надходження коштів з різних джерел, порядок використання даних коштів, а також майна громадського об'єднання;

- процедуру започаткування, проведення діяльності та її припинення відокремленими підрозділами об'єднання;

- процедуру розробки та внесення змін до статуту;

- порядок прийняття членами громадського об'єднання рішення щодо припинення діяльності або реорганізації.

Для реалізації своєї мети, цілей та завдань громадське об'єднання має право:

- здійснювати вільне поширення інформації щодо власної діяльності, пропагувати свою роботу;

- здійснювати звернення зі скаргами, зауваженнями та пропозиціями до органів державної та місцевої влади, а також до їх посадових осіб;

- у визначеному законами порядку отримувати публічну інформацію від осіб, що нею володіють;

- брати участь у розробці проектів нормативно-правових актів, що торкаються галузі діяльності громадського об'єднання, а також розв'язання завдань життя держави та суспільства;

- організовувати мирні зібрання;

- реалізовувати інші права, не заборонені законом.

Громадське об'єднання, що має статус юридичної особи, володіє правом:

- брати участь у цивільно-правових відносинах;

- володіти майновими й немайновими правами згідно із законодавством;

- засновувати задля досягнення мети або цілей, зафіксованих у статуті, засоби масової інформації;

- реалізовувати право своєї участі у проведенні державної регуляторної політики;

- брати участь у наданні консультацій та роботі дорадчих структур, що діють при органах державної та місцевої влади;
- здійснювати виконання державного замовлення.

РОЗДІЛ 5

ОБҐРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

5.1 Обґрунтування ефективності заходів із організації Всеукраїнського військово – патріотичного вишколу у с. Стіжок Шумського району Тернопільської області

Пропонуємо розробити та реалізувати проєкт організації проведення Всеукраїнського військово-патріотичний вишколу з облаштуванням шестиденного табору, розміщеного у наметовому містечку, в селі Стіжок Шумського району Тернопільської області. Громадська організація «Козацько-десантний рій» шляхом організації цього вишколу ставить за мету сприяти правильному формуванню особистості молодого людини, забезпечення її всебічного розвитку та вдосконалення, виховання патріотизму.

Мета організації табору - сприяти самопізнанню та самовихованню учасників, віднайденню ними свого покликання та шляху в військово-патріотичному просторі через спеціальну вишкільну систему занять, змагання, ігор побудованих на основі національно-патріотичної і військово-спортивної системи виховання використовуючи досвід козацького, скаутського і військового виховання; формування національно-патріотичної свідомості і національної гідності; підвищення престижу навчання у військових навчальних закладах та служби у лавах Збройних Сил України; ознайомлення представників військово-патріотичних організацій з новітніми методиками та системами роботи з молоддю в умовах літнього відпочинку.

У процесі проведення вишколу ставляться такі завдання: формування у молодого покоління українців почуття національно-патріотичної свідомості, гарячої любові до рідної землі, вірності народу і Батьківщині; виховання сили волі в учасників, гартування їх духу, формування позитивного світогляду молоді, виховання особистої готовності ефективно діяти в будь-який час та в будь-якому місці, стаючи на захист рідної землі та родини та інші.

Складемо кошторис витрат на реалізацію проекту на основі вище проведених розрахунків (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 - Кошторис витрат на реалізацію проекту: «Всеукраїнський військово-патріотичний вишкіл «Козацька січ – 2020» з влаштуванням 6-ти денного наметового табору в с. Стіжок Шумського району Тернопільської області»

Вид витрат	Сума, грн.
1. Оплата проживання та харчування учасників заходу	63000,0
2. Транспортні витрати	17152,0
3. Поліграфічні послуги	4200,0
4. Канцелярські витрати	8250,0
Витрати на оренду обладнання й оргтехніки	72 360,0
Витрати на інформаційні послуги	9600,0
Інші витрати	2700,0
Всього по проекту	180 860,0

Отже, загальна сума витрат проекту згідно складеного кошторису становитиме 180860,0 грн. У процесі проведення заходу планується також залучити кошти з державного бюджету.

Організація проведення заходу дасть змогу підняти рівень військово-патріотичного виховання української молоді, здобути ними ряд необхідних у житті знань та навиків.

5.2 Обґрунтування ефективності пропозиції щодо організації патріотичного табору для школярів в с. Лішня Кременецького району Тернопільської області

Вважаємо, що патріотичному вихованню молоді сприятиме організація табору для школярів, який планується провести в с. Лішня. Даний захід

передбачатиме змагання команд старшокласників, які представляють райони Тернопільщини. Змагання проходять у туристичному, інтелектуальному, фізичному, творчому та командному етапах.

Виховання молоді як свідомих громадян України, популяризація громадської активності, соціальної відповідальності та постійного самовдосконалення є пріоритетним у діяльності громадської організації «Десантно-козацький рій». Головною проблемою, на вирішення якої спрямовано захід, є потреба молоді в отриманні знань та інструментів для своєї участі в побудові громадянського суспільства, її реалізація як активних членів суспільства в рамках організованого громадського руху, а також потреба суспільства у формуванні ефективних молодіжних структур.

Патріотичне виховання молоді, побудоване на ідейності, закладає основи формування людяності, шляхетності, гідності, працьовитості, тому є найефективнішим шляхом становлення кращого суспільства.

Табір у селі Лішня покликаний виховувати здорове, освічене, духовно багате майбутнє покоління країни. Завдяки своїй специфіці за короткий термін в таборних умовах він перевертає свідомість юнаків та юначок, викриває весь негатив шкідливих звичок, обивательського способу життя, відсутності цінностей та цілей в житті. Головне завдання табору – патріотичне виховання молоді. Його проведення надасть учасникам можливість навчитися працювати в колективі, позмагатися в умовах здорової конкуренції, виявити та розвивати лідерські якості, позитивні риси характеру, проявити творчі здібності, тренувати вольові якості, займатися фізичною культурою, вивчати історію свого краю.

У процесі організації табору ставиться завдання задоволення соціальних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів української молоді, її залучення до активної участі в утвердженні та розбудові української держави, створення передумов для всебічного розвитку всіх її творчих сил, сприяння вирішенню молодіжних проблем тощо.

Кошторис витрат на реалізацію проекту проведення патріотичного табору для школярів у с. Лішня Кременецького району наведено у табл. 5.2.

Таблиця 5.2 - Кошторис витрат на реалізацію проекту проведення патріотичного табору для школярів у с. Лішня Кременецького району (Тернопільська область)

Назва та статті витрат на реалізацію проекту програми	Розрахунок витрат	Сума коштів, очікувана від департа-менту, грн.	Сума коштів із інших джерел, грн	Власний внесок організації, грн.	Загальна сума коштів на реалізацію проекту програми, грн.
1	2	3	4	5	6
Витрати на проїзд, проживання, харчування учасників заходу	Інструктори: (20 осіб), 20 ос. * 2 дн. *30 грн.; учасники (180 осіб): 180 ос.*2 дн.*30 дн.	3 000	8 000	1000	12 000
Витрати на обслуговування та експлуатацію обладнання	Пейнтбольне спорядження 90 уч.* 82 грн	5 000	2 380		7380
Канцелярські витрати	Папір, друк бланків для змагань, друк карт місцевості			200	200
Призи, сувеніри	Виготовлення таборових футболок 30 шт. *100 грн	2000	1000		3 000
	Грамоти, дипломи, подяки 15 команд * 33 грн.	300		200	500
Всього витрат		9 300	11 300	1400	22 000

Витрат на оренду палаток для проживання учасників заходу не планується, оскільки учасники табору будуть проживати у наметах, привезених із собою. Отже, загальна сума коштів, яку очікується вкласти у проведення літнього табору патріотичного характеру для школярів, що буде організовуватися у с. Лішня, становитиме 22 тис. грн.

5.3 Обґрунтування ефективності пропозиції щодо організації військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець Монастириського району Тернопільської області

Пропонуємо з метою забезпечення військово – патріотичного та духовно-морального виховання молодого покоління організувати навчання молоді, що планується провести у м. Коропець. Цей захід планується провести ГО «Козацько-десантний рій» задля виховання молоді у дусі національної ідеї, зміцнення рівня її фізичної підготовки, яка буде необхідною при проходженні військової служби. Також дане навчання проходитиме у рамках виробленої державою націленості на виховання підростаючого покоління у дусі національної самосвідомості й гідності, збереження українських традицій, рідної культури та мови, прагнення вкладати зусилля у розбудову своєї країни, бути відповідальним за збереження природи.

Молода людина повинна бути захищена від загрози денаціоналізації, вона має будувати своє життя відповідно до національних надбань та цінностей і бути готовою до захисту своєї Вітчизни від втрати нею незалежності. Вона повинна вчитися бути готовою до здійснення активної участі у громадсько-політичному житті країни, здійснювати її розбудову. При цьому необхідно вчити молодь толерантного ставлення до переконань та духовних цінностей представників інших національностей та культур, враховувати особливості культур, що сформувалися у різних регіонах України та інших держав.

Ці завдання і планується вирішувати шляхом проведення військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець. Учасники заходу зможуть провести зустрічі з ветеранами воєн, щоб глибше пізнати

героїчні корені рідного народу, ознайомитися не лише з його визначними особами у минулому, а й теперішніми прикладами героїчних вчинків українців як на Сході України, так і в мирному житті.

У процесів проведення заходу планується застосовувати вишкільну систему опанування необхідними знаннями, яка передбачає застосування досвіду скаутського, козацького, та військового виховання; підвищення престижності проходження навчання у вітчизняних військових навчальних закладах, несення служби у Збройних Силах нашої держави.

Реалізація проекту дасть змогу:

- активізувати військово – патріотичну роботу, в основі якої стоїть молода людина;
- зменшити кількість випадків, коли призовники намагаються ухилитися від проходження військової служби;
- скоротити рівень злочинності серед молоді;
- забезпечити відродження значного духовного потенціалу, яким володіє український народ;
- підвищити рівень національної свідомості молоді.

Розрахуємо прогнозовані суми витрат, які буде необхідно здійснити у процесі реалізації запропонованого заходу. Кошторис витрат на реалізацію проекту військово-патріотичного навчання у м. Коропець подано у табл. 5.3.

Таблиця 5.3 - Кошторис витрат на реалізацію проекту військово-патріотичного навчання у м. Коропець

Вид витрат	Сума, грн.
Оплата проживання та харчування учасників заходу	16000,0
Транспортні витрати	7040,0
Поліграфічні послуги	4480,0
Канцелярські витрати	8740,0
Витрати на оренду обладнання й оргтехніки	50360,0
Витрати на інформаційні послуги	6400,0
Інші витрати	2640,0
Всього по проєкту	95660,0

Отже, сума витрат на реалізацію проєкту військово-патріотичного навчання молоді, що планується провести у м. Коропець, дорівнюватиме 95660,0 грн. Результатом проведення заходу буде зростання військово-патріотичного виховання молоді, формування значного духовного потенціалу та підвищення рівня національної свідомості молоді, а також зростання рівня їх фізичної підготовки.

РОЗДІЛ 6

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6. 1. Завдання в галузі охорони праці

Верховною Радою України прийнятий Закон України "Про охорону праці"(в редакції Закону № 229-IV від 21.11.2002. - ВВР. -2003. - № 2. - ст. 10). Цей Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їхнього життя та здоров'я в процесі трудової діяльності, на належні, безпечні та здорові умови праці, регулює за участю відповідних органів державної влади відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних заходів і засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я та працездатності людини в процесі трудової діяльності.

Охорона праці містить три основних складових частини: правові норми трудового законодавства, виробничу санітарію, гігієну та техніку безпеки, а також протипожежний захист і електробезпеку.

Мета охорони праці - забезпечення безпечних, нешкідливих і сприятливих умов праці через вирішення багатьох складних завдань, основними з яких є:

- проектування підприємств, технологічних процесів і конструювання обладнання з обов'язковим виконанням вимог охорони праці;
- знаходження оптимальних співвідношень між різними факторами виробничого середовища, що дозволяє забезпечити мінімум несприятливого впливу їх на здоров'я працівників;
- встановлення, законодавче оформлення визначених норм кожного з несприятливих або небезпечних факторів, систематичний контроль за їх застосуванням;

- розробка конкретних заходів щодо покращення умов праці та забезпечення її безпеки на основі застосування у виробництві новітніх досягнень науки і техніки;
- застосування раціональних засобів захисту працівників від впливу несприятливих факторів виробничого середовища, а також втілення організаційних заходів, які нейтралізують або послаблюють ступінь їх впливу на організм людини;
- розробка та застосування методів і засобів оцінки ефективності заходів з охорони праці, що плануються і здійснюються.

6.2 Вимоги при експлуатації моніторів та ПЕОМ

Широке використання ПК актуалізувало питання охорони праці їхніх користувачів. Найбільш повним нормативним документом щодо забезпечення охорони праці користувачів ПК є “Державні санітарні норми і правила роботи з візуальними дисплейними терміналами (ВДТ) електронно-обчислювальних машин” ДСанПіН 3.3.2.007-98.

Дотримання вимог цих правил може значно знизити наслідки несприятливої дії на працівників шкідливих та небезпечних факторів, які супроводжують роботу з відеодисплейними матеріалами, зокрема можливість зорових, нервово-емоційних переживань, серцево-судинних захворювань. Виходячи з цього, роботодавець повинен забезпечити гігієнічні й ергономічні вимоги щодо організації робочих приміщень для експлуатації ВДТ, робочого середовища, робочих місць з ВДТ, режиму праці і відпочинку при роботі з ВДТ тощо, які викладені у правилах.

Норми мікроклімату для приміщень, у яких використовуються монітори і ПЕОМ наведено у табл. 6.1.

Таблиця 6.1 – Норми мікроклімату для приміщень, у яких використовуються монітори і ПЕОМ

Пора року	Категорія робіт	Температура повітря, не більше	Відносна вологість повітря, %	Швидкість руху повітря, м/с
Холодна	Легка – 1а	22-24	4-6	0,1
	Легка – 1б	21-23	4-6	0,1
Тепла	Легка – 1а	23-25	4-6	0,1
	Легка – 1б	22-24	4-6	0,2

Відповідно до встановлених гігієнічно-санітарних вимог (ГОСТ 12.1.005-88, СН 4088-86) роботодавець зобов'язаний забезпечити в приміщеннях з ПЕОМ оптимальні параметри виробничого середовища.

Природне освітлення в приміщеннях з ВДТ має здійснюватися через вікна, орієнтовані переважно на північ або північний схід і забезпечувати коефіцієнт природної освітленості не нижче ніж 1,5%. Для захисту від прямих сонячних променів, які створюють прямі та відбиті відблиски з поверхні екранів ПК і клавіатури повинні бути передбачені сонцезахисні пристрої, вікна повинні мати жалюзі або штори.

Основні вимоги до виробничого приміщення для експлуатації ПК:

- воно не може бути розміщено у підвалах та цокольних поверххах;
- площа на одне робоче місце в такому приміщенні повинна становити не менше $6,0\text{ м}^2$, а об'єм не менше $20,0\text{ м}^3$;
- воно повинно мати природне та штучне освітлення відповідно до СНіПП-4-79;
- в ньому мають бути шафи для зберігання документів, магнітних дисків, полиці, стелажі, тумби тощо, з урахуванням вимог до площі приміщення;
- щоденно проводити вологе прибирання;
- поруч з приміщенням для роботи з ВДТ мають бути обладнані: побутова кімната для відпочинку під час роботи, кімната психологічного розвантаження.

Штучне освітлення в приміщеннях з робочим місцем, обладнаним монітором і ПЕОМ, має здійснюватись системою загального рівномірного освітлення. Як джерело штучного освітлення мають застосовуватись люмінесцентні лампи ЛБ.

Вимоги до освітлення приміщень та робочих місць під час роботи з моніторами і ПЕОМ:

- освітленість на робочому місці повинна відповідати характеру зорової роботи, який визначається трьома параметрами: об'єктом розрізнення – найменшим розміром об'єкта, що розглядається на моніторі ПК; фоном, який характеризується коефіцієнтом відбиття; контрастом об'єкта і фону;

- необхідно забезпечити достатньо рівномірне розподілення яскравості на робочій поверхні монітора, а також в межах навколишнього простору;

- на робочій поверхні повинні бути відсутні різкі тіні;

- в полі зору не повинно бути відблисків (підвищеної яскравості поверхонь, які світяться та викликають осліплення);

- величина освітленості повинна бути постійною під час роботи;

- слід обирати оптимальну спрямованість світлового потоку і необхідний склад світла.

При розташуванні елементів робочого місця користувача ВДТ слід враховувати:

- робочу позу користувача;

- простір для розміщення користувача;

- можливість огляду елементів робочого місця;

- можливість ведення захистів;

- розміщення документації і матеріалів, які використовуються користувачем.

Конструкція робочого місця користувача ВДТ має забезпечити підтримання оптимальної робочої пози. Робочі місця з ВДТ слід так розташувати відносно вікон, щоб природне світло падало збоку, переважно зліва.

Робочі місця з ПК повинні бути розташовані від стіни з вікнами на відстані не менше 1,5 м, від інших стін — на відстані 1 м, відстань між собою – не менше ніж 1,5 м.

Робочі місця з ПК повинні розташовуватися так, щоб світло падало збоку, переважно зліва. Відстані між робочими столами з відеомоніторами (у бік тилу поверхні одного відеомонітора і екрана іншого відеомонітора) має бути щонайменше 2,0 м, а відстань між бічними поверхнями відеомоніторів – щонайменше 1,2 м.

Віконні отвори помешкань використання ПК повинні бути обладнані регульованими пристроями типу: жалюзі, завіс, козирків та інших. Робочі місця з ПК під час творчої праці, що вимагає значного розумового напруження чи високої концентрації уваги, слід ізолювати друг від друга перегородками заввишки 1,5-2,0 м.

Для забезпечення точного та швидкого зчитування інформації в зоні найкращого бачення площина екрана монітора повинна бути перпендикулярною нормальній лінії зору. При цьому повинна бути передбачена можливість переміщення монітора навколо вертикальної осі в межах $\pm 30^\circ$ (справа наліво) та нахилу вперед до 85° і назад до 105° з фіксацією в цьому положенні.

Клавіатура повинна бути розташована так, щоб на ній було зручно працювати двома руками. Клавіатуру слід розміщати на поверхні столу на відстані 100...300 мм від краю. Кут нахилу клавіатури до столу повинен бути в межах від 5° до 15° , зап'ястя на долонях рук повинні розташовуватись горизонтально до площини столу.

Принтер повинен бути розміщений у зручному для користувача положенні, так, що максимальна відстань від користувача до клавіш управління принтером не перевищувала довжину витягнутої руки користувача. Конструкція робочого стола повинна забезпечувати можливість оптимального розміщення на робочій поверхні обладнання, що використовується, з врахуванням його кількості та конструктивних особливостей (розмір монітора,

клавіатури, принтера, ПК та ін.) і документів, а також враховувати характер роботи, що виконується.

Під час роботи з ВДТ для збереження здоров'я працівників, запобігання профзахворюванням і підтримки працездатності встановлюються внутрішньо змінні регламентовані перерви для відпочинку. Тривалість регламентованих перерв під час роботи з ЕОМ за 8-годинної денної робочої зміни залежно від характеру праці: 15 хвилин через кожні дві години – операторів із застосуванням ЕОМ; 10 хвилин після кожної години роботи за ПК для операторів комп'ютерного набору.

У випадках, коли виробничі обставини не дозволяють застосовувати регламентовані перерви, тривалість безперервної роботи з ВДТ не повинна перевищувати 4 годин. Для зниження нервово-емоційного напруження, втомленості зорового аналізатора, для поліпшення мозкового кровообігу і запобігання втомі доцільно деякі перерви використовувати для виконання комплексу вправ, які передбачені ДСанПіН 3.3.2.007-98, в тому числі і для сеансів психологічного розвантаження у кімнаті з відповідним інтер'єром та кольоровим оформленням.

Ігнорування санітарних правил і норм роботи з ПК може викликати у осіб, які з ними професійно працюють, загальну втому, зорову втому, хвороби очей, оніміння м'язів шиї та плечового поясу, пошкодження дисків хребта, порушення постави, судоми м'язів ніг, головні болі, поганий сон, депресивні стани тощо.

6.3 Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву для ліквідації наслідків НС

Закон України «Про державний матеріальний резерв» визначає загальні принципи формування, розміщення, зберігання, використання, поповнення та освіження (поновлення) запасів державного матеріального резерву і регулює відносини в цій сфері. Державний резерв є особливим державним запасом матеріальних цінностей, призначених для використання в цілях і в порядку,

передбачених цим Законом. У складі державного резерву створюється незнижуваний запас матеріальних цінностей (постійно підтримуваний обсяг їх зберігання).

До складу державного резерву входять:

- мобілізаційний резерв - запаси матеріально-технічних та сировинних ресурсів, призначених для забезпечення розгортання виробництва військової та іншої промислової продукції, ремонту військової техніки та майна в особливий період, розгортання у воєнний час робіт по відновленню залізничних та автомобільних шляхів, морських та річкових портів, аеродромів, ліній і споруд зв'язку, газо-, нафтопродуктопроводів, систем енерго- і водопостачання для організації безперебійної роботи промисловості, транспорту і зв'язку, подання медичної допомоги;

- запаси сировинних, матеріально-технічних і продовольчих ресурсів для забезпечення стратегічних потреб держави;

- запаси матеріально-технічних ресурсів для виконання першочергових робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та для виконання інших заходів, передбачених законодавством.

У статті 12 Закону України «Про державний матеріальний резерв» описано порядок відпуску матеріальних цінностей з державного резерву. У ньому наголошено, що державний резерв матеріальних цінностей є недоторканим і може використовуватися лише за рішенням Кабінету Міністрів України.

Відпуск матеріальних цінностей з державного резерву здійснюється:

- у зв'язку з їх освіженням (поновленням) і заміною;
- у порядку тимчасового позичання;
- у порядку розбронювання;
- для надання гуманітарної допомоги;
- для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- у разі настання особливого періоду.

Матеріальні цінності з державного резерву реалізуються на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Відпуск із

державного резерву матеріальних цінностей, що підлягають освіженню (поновленню) і зберігаються на підприємствах, в установах і організаціях системи державного резерву, провадиться за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного матеріального резерву. Такий відпуск провадиться на конкурсних засадах. Кошти, отримані внаслідок такої реалізації, спрямовуються на придбання та закладення до державного резерву аналогічних матеріальних цінностей.

Освіження (поновлення) матеріальних цінностей державного резерву, що знаходяться на зберіганні на підприємствах, в установах і організаціях (відповідальних зберігачів), а також заміна їх на продукцію аналогічного асортименту та якості здійснюється ними самостійно без залучення додаткових коштів.

Відпуск матеріальних цінностей з державного резерву в порядку тимчасового позичання провадиться за рішенням Кабінету Міністрів України, в якому визначаються одержувачі, строки та умови відпуску матеріальних цінностей із державного резерву, а також строки їх повернення.

Якщо відпуск матеріальних цінностей з державного резерву провадиться у порядку позичання, одержувач (позичальник) - підприємство, установа або організація на основі контракту (договору) подає гарантійне зобов'язання про повернення матеріальних цінностей до державного резерву. В контракті (договорі) повинно бути передбачено спосіб забезпечення зобов'язання одержувача (позичальника) у вигляді застави або банківської гарантії. За позичання матеріальних цінностей з державного резерву передбачається плата, розмір якої визначається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, і не може перевищувати розміру облікової ставки Національного банку України.

Реалізація матеріальних цінностей з державного резерву, що підлягають розбронюванню, здійснюється на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Відпуск матеріальних цінностей із державного резерву для надання гуманітарної допомоги здійснюється у порядку,

встановленому Кабінетом Міністрів України. Відпуск матеріальних цінностей із незнижуваного запасу провадиться за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Верховною Радою України.

Відпуск матеріальних цінностей з державного резерву для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій провадиться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного матеріального резерву, за поданням міністерств, інших органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, на які покладено функції щодо координації робіт по ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій за рішенням Кабінету Міністрів України. Витрати на відпуск цих матеріальних цінностей, враховуючи їх вартість, відшкодовуються за рахунок коштів, передбачених на ці цілі Державним бюджетом України.

Відпуск матеріальних цінностей з державного резерву в разі настання особливого періоду провадиться згідно з Законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію".

КМУ 30 вересня 2015 р. Постановою №775 затвердив «Порядок створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій». Матеріальний резерв - запас будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей (далі - матеріальні цінності), призначених для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання допомоги постраждалому населенню, проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів;

Матеріальні резерви створюються:

- ДСНС - оперативний матеріальний резерв для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання термінової невідкладної допомоги постраждалому населенню;

- Мінагрополітики (через Держлісагентство), Мінекономрозвитку, Міненерговугіллям, МОЗ, Мінприроди (через Держводагентство та ДАЗВ), Мін'юстом (для установ виконання покарань та слідчих ізоляторів) - відомчий

матеріальний резерв для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у відповідній галузі економіки;

- Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською і Севастопольською міськими, районними держадміністраціями та органами місцевого самоврядування - регіональний та місцевий матеріальні резерви для здійснення заходів, спрямованих на запобігання і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій та надання термінової допомоги постраждалому населенню;

- суб'єктами господарювання, у власності або користуванні яких є об'єкт (об'єкти) підвищеної небезпеки або потенційно небезпечний об'єкт (об'єкти) (далі - підприємства), - об'єктовий матеріальний резерв для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та проведення невідкладних відновлювальних робіт.

Номенклатура та обсяги матеріальних резервів визначаються та затверджуються відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та керівниками підприємств.

Номенклатура та обсяги матеріальних резервів визначаються з урахуванням прогнозованих для конкретної території, галузі, об'єкта підприємства видів та рівня надзвичайних ситуацій, обсягів робіт з ліквідації їх наслідків, розмірів заподіяних збитків, обсягів забезпечення життєдіяльності постраждалого населення.

Створення, утримання та поповнення матеріальних резервів здійснюється:

- оперативного - за рахунок коштів державного бюджету через ДСНС;
- відомчого - за рахунок коштів державного бюджету через відповідні центральні органи виконавчої влади;
- регіонального та місцевого - за рахунок коштів бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів;
- об'єктового - за рахунок власних коштів підприємств.

Створення, утримання та поповнення матеріальних резервів може здійснюватися також за рахунок добровільних пожертвувань фізичних і

юридичних осіб, благодійних організацій та об'єднань громадян, інших не заборонених законодавством джерел.

Місця розміщення матеріальних резервів визначаються і затверджуються рішеннями відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств. Матеріальні резерви розміщуються на об'єктах, призначених або пристосованих для їх зберігання, за рішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств з урахуванням оперативної доставки таких

Матеріальні резерви використовуються виключно для:

- здійснення запобіжних заходів у разі загрози виникнення надзвичайних ситуацій;
- ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів;
- надання постраждалому населенню необхідної допомоги для забезпечення його життєдіяльності;
- розгортання та утримання тимчасових пунктів проживання і харчування постраждалого населення;
- забезпечення пально-мастильними та іншими витратними матеріалами транспортних засобів підприємств та громадян, залучених для евакуації постраждалого населення із зони надзвичайної ситуації та можливого ураження.

Матеріальні резерви використовуються відповідно до рівня надзвичайної ситуації, зокрема:

- оперативний - для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території держави за рішенням Голови ДСНС;
- відомчий - для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах відповідних галузей економіки;
- регіональний, місцевий та об'єктовий - для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на відповідних територіях та об'єктах.

У разі недостатності матеріального резерву (регіонального, місцевого та об'єктового) чи його використання у повному обсязі залучається матеріальний

резерв вищого рівня. Залучення матеріальних резервів вищого рівня здійснюється за рішенням відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств.

Відпуск матеріальних цінностей з матеріального резерву може здійснюватися:

- для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- у зв'язку з їх освіженням або заміною.

Відпуск матеріальних цінностей з матеріального резерву для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється за рішенням відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств.

Відпуск матеріальних цінностей з матеріального резерву у зв'язку з їх освіженням або заміною здійснюється за рішенням зазначених керівників відповідно до вимог законодавства. Кошти, отримані в результаті реалізації матеріальних цінностей у зв'язку з їх освіженням або заміною, спрямовуються на придбання і закладення до матеріального резерву аналогічних матеріальних цінностей.

Матеріальні цінності, що підлягають освіженню або заміні, можуть також використовуватися для потреб органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств за рішенням відповідних керівників за умови одночасної або наступної обов'язкової поставки і закладення до матеріального резерву таких матеріальних цінностей у відповідній кількості за рахунок коштів, призначених на відповідні цілі для потреб зазначених органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств.

Відповідальність за створення та використання матеріальних резервів, здійснення контролю за їх наявністю несуть посадові особи органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та підприємств відповідно до закону.

РОЗДІЛ 7

ЕКОЛОГІЯ

7.1 Екологічне виховання населення

Однією з найактуальніших проблем сучасності є взаємодія людини з природою. Важливим аспектом у вирішенні проблеми збереження природних ресурсів є освіта людей у сфері охорони навколишнього середовища, екологічне виховання всього населення, а особливо підростаючого покоління. Екологічна проблема виростає в проблему перетворення стихійного впливу людей на природу, в свідомо, цілеспрямовано, планомірно розвиваючу взаємодію з нею. Така взаємодія може бути здійснена при наявності в кожній людині достатнього рівня екологічної культури, екологічної свідомості, формування яких починається з раннього дитинства і продовжується все життя.

До недавнього часу розвиток людського суспільства і самоочищення навколишнього природного середовища від техногенних забруднень перебували в динамічній рівновазі. Проте останніми роками інтенсивне зростання чисельності населення планети, надзвичайно інтенсивний розвиток промисловості, сільського й комунального господарства та інші чинники антропогенного впливу на навколишнє природне середовище, незважаючи на колосальні екологічні резерви біосфери та її самоочисну спроможність, призвели до різних негативних наслідків, з якими вона впоратися не здатна.

Особливо гостро ці проблеми стоять в Україні, зважаючи на екологічну й духовну кризу та низький рівень екологічної культури нашого суспільства. Правовий нігілізм, повсюдне нехтування чинних законів, корупція та хабарництво призвели до відчутної руйнації всіх інститутів, пов'язаних з охороною природи. Охорона довкілля, раціональне використання природних ресурсів та екологічна безпека ще не стали повсякденною турботою кожного мешканця нашої країни [61].

Екологічне виховання – це організований і цілеспрямований процес формування системи наукових знань про природу і суспільство, поглядів і переконань, що забезпечують становлення відповідального ставлення молоді до природи, реальним показником якого є практичні дії учнів та студентів по відношенню до природного середовища, що відповідають нормам людської моральності [62, с. 32-37]. Екологічна освіта є сукупністю екологічних знань, екологічного мислення, екологічного світогляду, екологічної етики, екологічної культури. Кінець ХХ і початок ХХІ століття стали переломними для жителів планети Земля: катастрофи природні та техногенні, поява нових хвороб, зникнення лісів, засихання річок, джерел, озер. Все це призвело до того, що проблема не тільки екологічної безпеки, а й екологічної грамотності є на даний час першочерговою для усього людства.

Щоб відновити зв'язок людини з природою, поколінням людства треба навчити відчувати природу, жити з нею в нерозривному зв'язку, і починати цю роботу треба з самого народження людини. Ось чому посилилася увага до екологічного виховання. Природа повинна стати для кожної дитини рідною, знайомою і зрозумілою. Діти сільській місцевості знаходяться в більш виграшному положенні по відношенню до дітей міст, особливо мегаполісів. Дитина живе в безпосередній близькості з природою, трудиться в ній разом з дорослими.

Основний акцент в екологічному виховання повинен бути зроблений на спостереження, експерименти, продуктивну діяльність в природі. Фундамент почуття невід'ємного зв'язку з природою необхідно прищеплювати ще з самого дитинства – дитячого садку, створюючи кутки живої природи, інформаційні джерела. Вже тоді дитина не повинна займати пасивну позицію, а приймати активну участь. Метою таких заходів є формування розуміння того, що рослини і тварини є живими істотами, які вимагають певних умов життя, поняття про природу як спільну домівку для рослин, тварин та людину, яку треба оберігати і охороняти.

Накопичувати і вдосконалювати свої знання необхідно далі в школі, де треба довести молодшим школярам, що в природі все взаємопов'язано; допомогти зрозуміти, для чого людина повинна знати природні зв'язки; навчити дітей будувати власну поведінку в природі на основі знань про взаємозв'язки в ній та відповідної оцінки можливих наслідків своїх вчинків. Велика роль у формуванні знань і навичок з екології досягається позашкільними навчальними закладами безпосередньо через залучення дітей до гурткової роботи еколого-натуралістичного спрямування та участі в різноманітних заходах як форми організації позашкільної освіти [63, с.4-5].

Екологічне виховання, освіта – єдиний процес впливу на свідомість людей і він повинен здійснюватися в комплексі, з врахуванням науково обґрунтованих методичних вимог. Сьогодні, як ніколи, перед людством стоїть питання про необхідність зміни свого ставлення до природи і забезпечення відповідного виховання і освіти нового покоління. У сучасному складному, різноманітному, динамічному, повному протиріччю світі проблеми навколишнього середовища (екологічні проблеми) придбали глобальний масштаб. Основою розвитку людства має стати співдружність людини і природи. Кожен повинен зрозуміти, що тільки в гармонійному співіснуванні з природою можливий подальший розвиток нашого суспільства.

Людині потрібні нові знання, нова система цінностей, які, безумовно, потрібно створювати і виховувати з дитинства. З дитинства треба вчитися жити в злагоді з природою, її законами і принципами. Отже, можна зробити висновок, що природа – суспільна цінність, оскільки є джерелом пізнавальних, естетичних, комунікативних потреб. Людина є частиною природи – без неї життя неможливе.

7.2 Система екологічної інформації

Система екологічної інформації заснована на створенні комп'ютеризованої мережі збору, обробки, зберігання і обміну екологічної інформації. Вона є основою існування системи моніторингу і базується:

– на виробленні спеціальних програм;

- збиранні, обробці первинної інформації від станцій спостереження та інших джерел, обміні з іншими інформаційними мережами, передачі інформації та ін.;

- моделюванні процесів екологічного впливу;

- створенні екологічних карт;

- прогнозуванні майбутніх наслідків впливу на навколишнє середовище.

Для ефективного функціонування вона має охоплювати всі джерела контролю та інстанції збирання інформації.

Сучасна система екологічної інформації в більшості країн світу використовує нові геоінформаційні системи технологій (ГІС-технології). Геоінформаційні системи (ГІС) використовуються при розв'язанні комплексних проблем з планування, проектування, управління, формування інформаційно-довідкових даних та ін. ГІС-технології беруть початок від появи перших автоматизованих картографічних систем (початок 60-х років, США). З кінця 80-х років вони використовуються у глобальних і міжнародних проектах, наприклад, у глобальній системі моніторингу навколишнього середовища ООН. Ринок геоінформаційних технологій постійно розширюється. У 90-і роки почала створюватися "Глобальна інформаційна інфраструктура (ГІІ)" – правила нового світового єдиного порядку і формування організаційно-правових прецедентів. Застосування ГІС-технологій потребує відповідного технічного, програмового та інформаційного забезпечення. Найактивніше вони впроваджуються для прийняття рішень у регіональному плануванні та управлінні: організації території, розвитку інфраструктури, природовикористанні й охороні навколишнього середовища.

Велике значення вони мають для вироблення імітаційно-оптимізаційних моделей. У сфері раціонального природовикористання і охорони природи ГІС-технології найрезультативніші у:

- виробленні земельного кадастру і землеустрою, кадастрів інших природних ресурсів (тобто комплексної оцінки ресурсів);

- оцінці наслідків використання природних ресурсів та інших негативних впливів на навколишнє середовище;
- створенні моніторингу екологічної та радіаційної обстановки та ін.

В Україні використання ГІС-технологій передбачено “Законом про національну програму інформації” (1998). Але відсутність достатнього фінансування стримує необхідний розвиток цієї системи. Деякі регіональні дослідження виконуються в Києві, Одеському, Сімферопольському та інших університетах.

ГІС-технології дозволяють сформувати бази екологічних даних, які поділяються на: галузеві (окремих відомчих структур, галузей господарства, видів діяльності); середовищні (для окремих компонентів природного середовища – атмосфери, гідросфери та ін.); регіональні (комплексні, галузеві й середовищні). Ці технології дозволяють сформувати державні природні екологічні кадастри. Від звичайних кадастрів (якісної і економічної оцінки природних ресурсів) вони відрізняються ще й оцінкою екологічного стану природних ресурсів (рівнів забруднення, руйнування та ін.), у тому числі економічною оцінкою збитків, зменшенням звичайної економічної оцінки ресурсів та інших економічних показників. Державні екологічні природні кадастри можуть стати своєрідною комплексною базою даних про стан природних ресурсів у країні.

Екологічне картування – один з найважливіших методів обробки інформації, що дає уявлення про екологічний стан середовища, а також дозволяє виробляти відповідні моделі екологічних процесів для прогнозування наслідків антропогенного впливу на середовище. Виділяють картування за видами забруднення (окремими шкідливими речовинами) та іншими руйнівними процесами (наприклад, ерозія земель, геолого-геоморфологічні зміни та ін.); за типами природного середовища (окремими його компонентами); за об'єктами забруднення (підприємствами та ін.).

ВИСНОВКИ

Діяльність громадських організацій є виразом розвитку процесів самоорганізації населення на місцевому рівні. Громадські спілки є потужною силою, здатної чинити суттєвий вплив на діяльність як органів влади, так і народу України. Високий рівень участі громадян у діяльності громадських організацій є одним з основних показників розвитку громадянського суспільства та громадської активності населення.

За офіційними даними, кількість зареєстрованих громадських організацій в Україні з року в рік зростає. Так, у 2011 році в Україні було зареєстровано 55113 громадських організацій, а станом на 01.01.2018 р. - вже 80500. Найактивнішими областями за кількістю зареєстрованих громадських організацій є Львівська, Одеська, Закарпатська, Харківська, Дніпропетровська, Миколаївська та Запорізька.

Громадська організація «Десантно-козацький рій» є добровільним об'єднанням громадян, створеним на основі єдності їх інтересів задля спільної реалізації своїх прав і свобод. Вона створена для спільної діяльності патріотично налаштованих громадян, які мають активну громадянську позицію, по захисту та задоволенню своїх законних інтересів та інтересів держави, народу, суспільства України. Громадська організація «Десантно-козацький рій» є неприбутковою організацією, створеною не для здійснення підприємницької діяльності.

Найбільшу частку заходів, які були проведені ГО «Козацько – десантний рій» у 2017 році (40%), становили військово-патріотичні навчання та вишколи. Поїздки в зону АТО займали 27% від загальної кількості проведених заходів, 9% - участь у мітингах, молебнях, покладаннях квітів, 9% - круглі столи та форуми, а 3% - навчання та ігри, що організовувалися ГО переважно для молоді.

Серед заходів, у яких брала участь ГО «Козацько-десантний рій» у 2018 році, найбільшу частку займали військово-патріотичні навчання та вишколи – 63%. 10% заходів становили поїздки в зону АТО, які здійснювалися членами ГО

«Козацько-десантний рій». 16% всіх проведених заходів – участь у мітингах, молебнях, покладання квітів до пам'ятників загиблих воїнів, 11% - екскурсії та туристичні походи, що організовувалися досліджуваною громадською організацією.

У 2017 році кількість проведених ГО «Десантно–козацький рій» заходів порівняно з попереднім роком зросла на 3, або на 12,5%, а у 2018 році залишилася на тому ж рівні, що і в попередньому періоді. Загалом за три попередні роки ГО «Десантно – козацький рій» було проведено біля 30 заходів у сфері військово – патріотичних вишколів і навчань, що проводилися у різних районах Тернопільської області (Підволочиський, Зборівський, Кременецький, Козівський, Монастириський, Борщівський, Чортківський, Ланівецький, Терехівський), а також у Хмельницькій та Кіровоградській області.

Військово-патріотичне виховання молоді здійснюється ГО «Десантно – козацький рій», українським козацтвом за підтримки воїнів Афганістану, учасників АТО та офіцерів Збройних сил України, які передають молоді свій досвід, отриманий під час участі в бойових діях.

Кількість задіяних учасників у навчаннях та вишколах військово-патріотичного характеру, організованих ГО «Десантно – козацький рій» у 2016 – 2018 роках, щороку стабільно зростала становила і загалом становила біля 4800 осіб. Крім цього, дана організація брала активну участь і в інших заходах.

Пропонуємо розробити та реалізувати проєкт організації проведення Всеукраїнського військово-патріотичний вишколу з облаштуванням шестиденного табору, розміщеного у наметовому містечку, в селі Стіжок Шумського району Тернопільської області. Громадська організація «Козацько-десантний рій» шляхом організації цього вишколу ставить за мету сприяти правильному формуванню особистості молодої людини, забезпечення її всебічного розвитку та вдосконалення, виховання патріотизму.

Мета організації табору - сприяти самопізнанню та самовихованню учасників, віднайденню ними свого покликання та шляху в

військово-патріотичному просторі через спеціальну вишкільну систему занять, змагання, ігор побудованих на основі національно-патріотичної і військово-спортивної системи виховання використовуючи досвід козацького, скаутського і військового виховання; формування національно-патріотичної свідомості і національної гідності; підвищення престижу навчання у військових навчальних закладах та служби у лавах Збройних Сил України; ознайомлення представників військово-патріотичних організацій з новітніми методиками та системами роботи з молоддю в умовах літнього відпочинку.

У процесі проведення вишколу ставляться такі завдання: формування у молодого покоління українців почуття національно-патріотичної свідомості, гарячої любові до рідної землі, вірності народу і Батьківщині; виховання сили волі в учасників, гартування їх духу, формування позитивного світогляду молоді, виховання особистої готовності ефективно діяти в будь-який час та у будь-якому місці, стаючи на захист рідної землі та родини та інші. Загальна сума витрат проекту згідно складеного кошторису становитиме 180860,0 грн. У процесі проведення заходу планується також залучити кошти з державного бюджету. Організація проведення заходу дасть змогу підняти рівень військово-патріотичного виховання української молоді, здобути ними ряд необхідних у житті знань та навиків.

Вважаємо, що патріотичному вихованню молоді також сприятиме організація табору для школярів, який планується провести в с. Лішня. Даний захід передбачатиме змагання команд старшокласників, які представляють райони Тернопільщини. Змагання проходитимуть у туристичному, інтелектуальному, фізичному, творчому та командному етапах. Головною проблемою, на вирішення якої спрямовано захід, є потреба молоді в отриманні знань та інструментів для своєї участі в побудові громадянського суспільства, її реалізація як активних членів суспільства в рамках організованого громадського руху, а також потреба суспільства у формуванні ефективних молодіжних структур.

Табір у селі Лішня покликаний виховувати здорове, освічене, духовно

багате майбутнє покоління країни. У процесі організації табору ставиться завдання задоволення соціальних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів української молоді, її залучення до активної участі в утвердженні та розбудові української держави, створення передумов для всебічного розвитку всіх її творчих сил, сприяння вирішенню молодіжних проблем тощо. Загальна сума коштів, яку очікується вкласти у проведення літнього табору патріотичного характеру для школярів, що буде організовуватися у с. Лішня, становитиме 22 тис. грн.

Пропонуємо з метою забезпечення військово – патріотичного та духовно-морального виховання молодого покоління організувати навчання молоді, що планується провести у м. Коропець. Цей захід планується провести ГО «Козацько-десантний рій» задля виховання молоді у дусі національної ідеї, зміцнення рівня її фізичної підготовки, яка буде необхідною при проходженні військової служби. Також дане навчання проходитиме у рамках виробленої державою націленості на виховання підростаючого покоління у дусі національної самосвідомості й гідності, збереження українських традицій, рідної культури та мови, прагнення вкладати зусилля у розбудову своєї країни, бути відповідальним за збереження природи.

Також пропонуємо організувати проведення військово-патріотичного навчання молодого покоління у м. Коропець. Учасники заходу зможуть провести зустрічі з ветеранами воєн, щоб глибше пізнати героїчні корені рідного народу, ознайомитися не лише з його визначними особами у минулому, а й теперішніми прикладами героїчних вчинків українців як на Сході України, так і в мирному житті. У процесів проведення заходу планується застосовувати вишкільну систему опанування необхідними знаннями, яка передбачає застосування досвіду скаутського, козацького, та військового виховання; підвищення престижності проходження навчання у вітчизняних військових навчальних закладах, несення служби у Збройних Силах нашої держави.

Сума витрат на реалізацію проекту військово-патріотичного навчання молоді, що планується провести у м. Коропець, дорівнюватиме 95660,0 грн.

Результатом проведення заходу буде зростання військово-патріотичного виховання молоді, формування значного духовного потенціалу та підвищення рівня її національної свідомості, а також зростання якості їх фізичної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Євдокимова І.А., Вітковська І.М. Тенденції розвитку громадських організацій у сучасній Україні URL: <http://catalog.odnb.odessa.ua/opac/index.php?url=/notices/index/IdNotice:417958/Source:default>
2. Гостєва О. М. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 10. 2017. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1135>
3. Вітковська І. М. Громадська організація: теоретичні основи визначення // Габітус. - 2018. - Вип. 6. - С. 36-39.
4. Пономаренко Е.В. «Третій сектор» в реалізації соціальних проектів і програм. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. 2006. Т. 7. Вип. 75. С. 102–114.
5. Усаченко Л.М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями: монографія. Хмельницький: ХУУП, 2008. 343 с.
6. Кравчук В.М. Громадські організації і держава: взаємовідносини в умовах формування громадянського суспільства в Україні (теоретико-правові аспекти): монографія. Тернопіль: Терно-граф, 2011. 260 с.
7. Третій сектор в Україні: проблеми становлення; за ред. М.Ф. Шевченко, В.А.Головенько, Ю. М. Галустян та ін. Київ, 2001. 170 с.
8. Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства: монографія; за ред. В.П. Беха. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. 680 с.
9. Черкашина Т.О. Недержавні громадські організації як суб'єкт надання соціальної допомоги. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ: ІВЦ «Політехніка». 2010. № 2(6). С. 89–94.
10. Галай А.О. Недержавні організації юридичного спрямування як учасники публічного управління: монографія. Київ: КНТ, 2015. 403 с.

11. Матвійчук А.В. Громадські організації як чинник становлення громадянського суспільства: автореф дис... канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси»; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2008. 18 с.
12. Кравчук В.М. Громадські організації і держава: взаємовідносини в умовах формування громадянського суспільства в Україні (теоретико-правові аспекти): монографія. Тернопіль: Терно-граф, 2011. 260 с.
13. Коваленко В.В., Юлдашев О.О. Громадські організації в Україні: взаємодія між трьома секторами: монографія. Київ: МАУП, 2007. 224 с.
14. Котенко Н. В., Карпенко С. Г. Неурядові організації: поняття, види та джерела фінансування в умовах сталого розвитку
15. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення: 28.05.2019).
16. Класифікація громадських організацій і рухів. URL: <https://studfile.net/preview/4542961/page:15/> (дата звернення: 28.10.2019).
17. Майданик О. О., Руденко Н. В. Громадські об'єднання в Україні: характерні ознаки, класифікація, конституційно-правове регулювання. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Maid_2014_1.pdf
18. Класифікація громадських об'єднань. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-1711.html>
19. Лисенков С. Л. Загальна теорія держави і права : навчальний посібник / С. Л. Лисенков. – К. : Юрисконсульт : КНТ, 2006. 355 с.
20. Политическая социология: Учебник для вузов /Под ред. чл.- корр. РАН Ж. Т. Тощенко. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 495 с.
21. Вітковська І.М. Громадські організації як складові громадянського суспільства в Україні. Соціологія у (пост)сучасності: збірник тез доповідей XVI Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених. (Харків, 15–16 березня 2018 р.). Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2018. С. 29–30.

22. Гура Н.О. Неприбуткові організації в Україні: особливості діяльності та класифікації. Економіка України. 2012. № 8. С. 23–31.
23. Пономарьов С.М. Категоріально-понятійний апарат механізму реалізації конституційного права громадян на об'єднання в громадські організації. Бюлетень Міністерства юстиції України: загальнодержавне науково-практичне фахове видання. 2012. № 11. С. 108–114.
24. Волонтерський рух в Україні. URL: https://www.gfk.com/fileadmin/user_upload/dyna_content_import/2015-09_01_press_releases/data/ua/Documents/Presentations/report_vyshlisky.pdf
25. Громадянське суспільство в 2018-му: нові виклики, нові завдання. Публічна дискусія до 25-річчя «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва». Київ, 6 березня 2018. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/13963398165a9eef1b022177.77359526.pdf>.
26. Державна служба статистики України. Офіційний веб-портал. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 24.07.2018).
27. Довіра до соціальних інституцій та груп. Київ : Київський міжнародний інститут соціології, 2015. URL: <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=579&page=1> (дата звернення: 28.07.2018).
28. Міністерство соціальної політики. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.msp.gov.ua> (дата звернення: 24.07.2018).
29. НДО у зовнішньому середовищі: організаційні проблеми та можливості розвитку: аналітичний звіт за результатами комплексного дослідження, проведеного на замовлення Форуму НДО в Україні. Київ, 2018. 47 с. URL: http://www.ngoforum.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/NGOF_NGOsanalysis.pdf (дата звернення: 25.07.2018).
30. Опитування громадської думки для оцінки змін в обізнаності громадян щодо громадських організацій та їхньої діяльності. Pact Inc., 2015-2018. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/11840830095b58982de29a54.07265026.pdf> (дата звернення: 24.07.2018).

31. Діяльність громадських організацій в Україні у 2017 році. Статистичний збірник. Київ, 2018. 52 с.
32. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2017. 56 с.
33. Результати національних щорічних моніторингових опитувань 1992-2016 років. Київ : Інститут соціології НАН України, 2017. URL: <http://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/dodatki2016.pdf> (дата звернення: 24.07.2018).
34. Ставлення громадян України до суспільних інститутів, електоральні орієнтації: результати соціологічного дослідження. Київ : Центр Разумкова, 2017. URL: <http://razumkov.org.ua/uploads/socio/Press0417.pdf> (дата звернення: 28.07.2018).
35. Степаненко В. П. Громадянське суспільство: дискурси і практики. Київ : Інститут соціології НАН України. 2015. 420 с.
36. Україна у цифрах 2016: стат. зб. / Держ. служб. статистики України. Київ, 2017. 240 с.
37. Сисоєва В. Громадські організації та розвиток процесів самоорганізацій населення Рівненської області / В. Сисоєва // Державне управління та місцеве самоврядування. 2014. Вип. 3. С. 274-283. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2014_3_30
38. Усаченко Л.М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями: монографія. Хмельницький: ХУУП, 2008. 343 с.
39. Василенко О. М., Роль громадських організацій у процесі розбудови громадянського суспільства в Україні URL: [irbis-nbuv.gov.ua > cgi-bin > irbis_nbuv > cgiirbis_64 > ipd_2010_7_19](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64?ipd_2010_7_19)
40. Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020” [Електронний ресурс] : Президент України; Указ, Стратегія від 12 січ. 2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

41. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631
42. Правознавство: Підручник / В. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко, С. І. Шимон та ін.; За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/pravoznavstvo/426-oprushko/5811-s-3.html>
43. Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні 2016-2020. – К.: – Ваіте, 2016. – 280 с.
44. Паливода Л., Голота С. Стан та динаміка розвитку неурядових організацій України 2002-2010 роки: Звіт за даними дослідження Любов Паливода, Софія Голота. – Київ: ТОВ «Видавничий Дім «КуПол», 2010. – 118 с. URL: [scc-tck.org.ua > download > library](http://www.scc-tck.org.ua/download/library)
45. Коваль С. В. Критерії оцінки ефективності діяльності неурядових громадських організацій в умовах демократизації. Перспективи. 2011. № 2. С. 77 – 82.
46. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку: аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Андріюченко Т. В., Бекешкіна І. Е. та ін.]; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. К.: НІСД, 2018. 128 с.
47. Розвиток громадянського суспільства в Україні: аналіт. доп. [Текст] / В. М. Яблонський, П. Ф. Вознюк, Д. М. Горелов [та ін.]; за ред. О. А. Корнієвського, М. М. Розумного. К.: НІСД, 2015. С. 13.
48. Мізик О. М., Кисла К. М. Аналітичний звіт за результатами дослідження «Ефективні інструменти впливу громадськості на прийняття рішень органами влади». URL: <http://iaaukraine.org/wp-content/uploads/2017/10/Analitychnyjzvityt-Efektyvni-instrumenty-vplyvu.pdf>
49. Збірник звітів за результатами оцінки діяльності органів виконавчої влади за напрямком “взаємодія з громадськістю”: Збірка / Упоряд.: Любов Паливода. – К.: “Творчий центр”. 2018. 72 с.

50. Рейтерович І. В. Основні проблеми інституціоналізації взаємодії держави, бізнесу та громадянського суспільства в Україні / І. В. Рейтерович // Публічне врядування в Україні: стан, виклики та перспективи розвитку : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, присвяч. 100-річчю держ. служби в Україні (Київ, 25 трав. 2018 р.) : у 5 т. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. – Київ : НАДУ, 2018. – Т. 1. – 120 с. – С. 19 – 20.
51. Бізнес-омбудсмен підбив підсумки 2018 року. URL: <https://boi.org.ua/publications/news/1190-biznes-ombudsmen-pidbiv-pidsumki-2018-roku/>
52. Оцінка відносин держави і бізнесу. Березень 2019. Опитування, проведене Соціологічною групою «Рейтинг». URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/ocenka_otnosheniy_gosudarstva_i_biznesa_mart_2019.html
53. Doing Business-2019. Training for Reform. URL: http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB_2019-report_web-version.pdf
54. Рівень тіньової економіки в Україні за 9 місяців 2018 року найнижчий за останні 10 років. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=3053cbd5-e705-4e8d-af79-d0214cf0c7c3&title=RivenTinovoiEkonomikiVUkrainiZa9-Misiatsiv2018-RokuNainizhchiiZaOstanni10-Rokiv>
55. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія / Є. В. Невмержицький. - К. : КНТ, 2008. - 368 с.
56. Про засади державної регіональної політики. Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
57. Фінансові результати місцевих бюджетів за 8 місяців 2018 року. Державна фінансова підтримка. Державний фонд регіонального розвитку. Індикатор 7.5 URL: <https://decentralization.gov.ua/news/9686>

58. Використання місцевими бюджетами субвенцій з державного бюджету, станом на 01.12.2018. Інформація щодо використання місцевими бюджетами субвенцій, отриманих з державного бюджету. URL: <https://data.gov.ua/dataset/20182009>
59. Закон України "Про охорону праці"(в редакції Закону № 229-IV від 21.11.2002. - ВВР. - 2003. - № 2. - ст. 10. URL: <https://zakon.help/law/2694-XII/edition20.01.2018>
60. Закон України «Про державний матеріальний резерв». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997. № 13. с.112.
61. Екологічне виховання населення. URL: <http://ua.convdocs.org/docs/index-83203.html>
62. Курняк Л.Д. Екологічна культура: поняття і реальність. Вища освіта України. 2006. №3. С. 32-37.
63. Половинко Г. Шляхи підвищення ефективності екологічного виховання школярів. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2004. № 16. С.4-5.
64. Наталія Щербина. Необхідність в екологічному вихованні населення. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2624>
65. Політична корупція перехідної доби : пер. з англ. / за ред. С. Коткіна та А. Шайо. - К., К.І.С. 2004. 440 с.
66. Луцевич Л. Громадські організації мають високий рівень довіри, але її можна підвищити. URL: <https://euprostit.org.ua/stories/133486>
67. Про засади державної регіональної політики". Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
68. Бержанір А. Л. Становлення взаємодії влади, бізнесу і суспільства в ринкових умовах. Сталий розвиток економіки. 2013. № 3. С. 18 – 21. с. 20.
69. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія. К. : КНТ. 2008. 368 с.
70. Волонтерство в Україні: загальнонаціональне дослідження. Київ, 2015. 32 с.
71. Закон України про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності // Верховна Рада України, офіц. веб-сайт. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/>

cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1045-14&p=1268236071437116

72. Конвенция Организации Объединенных Наций против коррупции // United Nations Office on Drugs and Crime. URL: http://www.unodc.org/pdf/corruption/publications_unodc_convention-r.pdf

73. Курмазенко В. Проблема корупції в Україні / В. Курмазенко // Інтернет-видання "Відкриті очі". URL: http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2007/11/blog-post_19.html

74. Мельник М. І. Корупція - корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія. К., Юрид. думка. 2004. - 400 с.

75. Тіньков А. Роль громадських організацій у протидії політичній корупції / А. Тіньков // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. 2010. № 3. С. 199-206.

76. Політична корупція в Україні: суб'єкти, прояви, проблеми протидії (інформаційно-аналітичні матеріали до фахової дискусії "Політична корупція в Україні: стан, чинники, засоби протидії", 27 листоп. 2009 р.) Центр Разумкова. URL: http://www.razumkov.org.ua/files/news_project/PRZH_Corruption_2009.pdf

77.

78. Противодействие коррупции организациями гражданского общества: из опыта реализации программы "Партнерство в противодействии коррупции" // Проект "Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні "Гідна Україна". URL: http://www.pace.org.ua/images/cd/5-2_rus_ngo_workbook-1.pdf

79. Форми взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства у протидії поширенню корупції в Україні (аналітична записка) Нац. ін-т стратег. дослідж. URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/juni08/06.htm>

80. Бистрицький Є. Що таке громадська організація. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bystrytsky/5bc59e23776bb/>

81. Бірюк П. Громадські організації: як це працює, чому я обрав ГО "Центр розвитку міста". URL: <https://www.prostir.ua/?blogs=hromadski-orhanizatsiji-yak-tse-pratsyuje-chomu-ya-obrav-ho-tsentr-rozvytku-mista>

82. Шевченко Л. Громадські організації і місцеве самоврядування: можливості громади справляти вплив на розвиток місцевого самоврядування. URL: <http://ya.org.ua>.